

USTAWA
z dnia 28 lipca 1990 r.

o działalności ubezpieczeniowej

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa ogólne warunki, zasady podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

Art. 1a.

1. Przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych, w zakresie grup ubezpieczeń zgodnie z załącznikiem do ustawy.
2. Czynnościami ubezpieczeniowymi, o których mowa w ust. 1, są:
 - 1) zawieranie umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów gwarancji ubezpieczeniowych bądź zlecanie ich zawierania uprawnionym pośrednikom ubezpieczeniowym w rozumieniu przepisów o pośrednictwie ubezpieczeniowym,
 - 2) wypłacanie ustalonych odszkodowań i innych należnych uprawnionym świadczeń z tytułu umów, o których mowa w pkt 1,
 - 3) przejmowanie i zbywanie przedmiotów lub praw nabytych przez zakład ubezpieczeń w związku z wykonywaniem umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej,
 - 4) ustanawianie w drodze czynności cywilnoprawnych zabezpieczeń rzeczowych lub osobistych, jeśli są one bezpośrednio związane z zawieraniem umów, o których mowa w pkt 1.
3. Czynnościami ubezpieczeniowymi są również:
 - 1) ocena ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz umowach gwarancji ubezpieczeniowych,
 - 2) ustalenie wartości przedmiotu ubezpieczenia,
 - 3) ustalenie składek i prowizji ubezpieczeniowych należnych z tytułu zawieranych umów oraz ich egzekwowanie,
 - 4) kontrola przestrzegania przez ubezpieczających zastrzeżonych w umowie bądź ogólnych warunków ubezpieczeń obowiązków i zasad bezpieczeństwa odnoszących się do przedmiotów objętych ochroną ubezpieczeniową,

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 155, poz. 1015, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 101, poz. 1178, Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 43, poz. 483, Nr 48, poz. 552, Nr 70, poz. 819, Nr 114, poz. 1193, Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 37, poz. 424, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1084, Nr 110, poz. 1189, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535.

- 5) ustalenie przyczyn i okoliczności wypadków ubezpieczeniowych,
 - 6) ustalenie wysokości szkód oraz rozmiaru odszkodowań oraz innych świadczeń należnych uprawnionym z umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych,
 - 7) prowadzenie postępowań regresowych,
 - 8) marketing i reklama w zakresie świadczonych usług ubezpieczeniowych,
 - 9) lokowanie środków zakładów ubezpieczeń,
 - 10) inne czynności przewidziane na mocy innych ustaw.
4. Jako czynności ubezpieczeniowe traktuje się także czynności zapobiegania powstawaniu bądź zmniejszeniu skutków wypadków ubezpieczeniowych, jeżeli są one wykonywane przez zakłady ubezpieczeń.
5. Zakład ubezpieczeń może zlecać wykonanie czynności określonych w ust. 3 innym podmiotom. Czynności, o których mowa w ust. 3, wykonywane przez te podmioty traktowane są jak czynności ubezpieczeniowe.

Art. 2.

1. Działalność ubezpieczeniowa bezpośrednia i reasekuracyjna, zwana dalej "działalnością ubezpieczeniową", może być prowadzona wyłącznie za zezwoleniem ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.
2. Działalność, o której mowa w ust. 1, prowadzi zakład ubezpieczeń i reasekuracji albo zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, zwany dalej "zakładem ubezpieczeń".

Art. 3.

1. Wprowadza się ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne.
2. Ochronę ubezpieczeniową ustanawia się na podstawie umowy zawieranej pomiędzy zakładem ubezpieczeń a ubezpieczającym.

Art. 4.

Ubezpieczeniami obowiązkowymi są:

- 1) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów,
- 2) ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych,
- 3) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- 4) inne ubezpieczenia przewidziane na mocy obowiązujących ustaw lub ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych.

Art. 5.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia, określa ogólne warunki ubezpieczeń obowiązkowych. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia datę

- powstania obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, podstawowy zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, minimalną sumę gwarancyjną ubezpieczenia, zakres praw i obowiązków ubezpieczającego i zakładu ubezpieczeń, wynikających z umowy ubezpieczenia. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia również podstawowy system taryf, uzależniający stosowaną taryfę od długości okresu bezszkodowego i zapewniający porównywalność taryf różnych zakładów ubezpieczeń.
2. Zakłady ubezpieczeń mogą uwzględnić w systemie taryf również inne czynniki wpływające na szkodowość.
 3. Wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń. Zakład ubezpieczeń nie może ustalać stawek ubezpieczeniowych poniżej kosztów świadczenia ochrony ubezpieczeniowej w celu eliminacji konkurencji.
 4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, sposób potwierdzenia spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, wskazuje rodzaj dokumentu potwierdzającego spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia.
 5. Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczenia obowiązkowego nie może odmówić zawarcia tego ubezpieczenia.

Art. 6.

1. Ogólne warunki ubezpieczeń, z wyjątkiem ubezpieczeń wymienionych w art. 4, oraz taryfy i wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń.
2. Ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności przedmiot i zakres ubezpieczenia, sposób zawierania umowy ubezpieczenia, zakres i czas trwania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, prawa i obowiązki stron umowy, sposób ustalania wysokości szkody oraz wypłaty odszkodowań lub świadczeń.
3. W ogólnych warunkach ubezpieczenia należy zastrzec możliwość odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez ubezpieczającego w okresie 30 dni dla osób fizycznych i 7 dni dla osób prawnych od daty zawarcia umowy, jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy; odstąpienie od umowy nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres, w jakim zakład ubezpieczeń udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
4. Zastrzeżony w umowie ubezpieczenia okres, w którym wypowiedzenie umowy nie jest możliwe, nie może być dłuższy niż dwa lata.
5. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia zakład ubezpieczeń ma obowiązek doręczyć, bez wezwania, stronie ubezpieczającej tekst ogólnych warunków ubezpieczenia, podpisany przez co najmniej dwóch członków zarządu.

Art. 7.

1. Umowa ubezpieczenia może regulować prawa i obowiązki stron w sposób odbiegający od ogólnych warunków ubezpieczenia.
2. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany do przedstawienia ubezpieczającemu w formie pisemnej, różnicy między postanowieniami umowy, o której mowa w ust. 1, a ogólnymi warunkami ubezpieczenia stosowanymi przez zakład ubezpieczeń.

Art. 7a.

1. Spory wynikające z umów ubezpieczenia rozpatrują sądy właściwe dla siedziby osoby ubezpieczonej lub uprawnionej do odszkodowania, jeżeli umowa ubezpieczenia albo ogólne warunki ubezpieczenia nie stanowią inaczej.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy osób zagranicznych.

Art. 8.

1. Odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia majątkowego nie może być wyższe od poniesionej szkody, chyba że umowa stanowi inaczej.
2. W przypadku zbiegu świadczeń z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody w granicach sum ubezpieczenia w ramach każdego ze stosunków ubezpieczenia, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych z innego stosunku ubezpieczenia.
3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania przy ubezpieczeniach na życie i od następstw nieszczęśliwych wypadków.
4. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń.
5. W razie zaistnienia szkody objętej ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 3, w przypadkach określonych w art. 51 ust. 2, uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczeń od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.
6. Po wniesieniu pozwu, w przypadkach określonych w art. 51 ust. 2, przeciwko innym stronom niż Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, sąd zawiadamia Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny o toczącym się postępowaniu. Po otrzymaniu zawiadomienia Fundusz może wstąpić do procesu w charakterze interwenienta ubocznego.
7. W razie zaistnienia szkody objętej ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 4 pkt 1, w związku z art. 90a ust. 3 pkt 3, uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczeń bezpośrednio od Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych.

Art. 8a.

Na wniosek zakładu ubezpieczeń, Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego lub Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych oraz w zakresie zadań wykonywanych przez te instytucje ubezpieczeniowe i w celu ich wykonania, w związku z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalania odpowiedzialności, sądy, organy prokuratury, policji oraz inne organy i instytucje mają obowiązek udzielić informacji i udostępnić materiały niezbędne do ustalenia okoliczności tych wypadków i zdarzeń oraz do określenia wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Art. 9.

1. Zakład ubezpieczeń nie może udzielać informacji dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia, z wyjątkiem informacji związanych z umową ubezpieczenia, przekazywanych uposażonym i uprawnionym do świadczenia wynikającego z umowy ubezpieczenia oraz osobom trzecim, na rzecz których zawarta jest umowa ubezpieczenia.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy informacji udzielanych na żądanie:
 - 1) sądu, prokuratora, organu nadzoru ubezpieczeniowego,
 - 2) Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o treści umów ubezpieczenia, w zakresie wykonywania przez Fundusz zadań określonych ustawą,
 - 3) Najwyższej Izby Kontroli o treści umów ubezpieczenia zawartych przez jednostki objęte kontrolą, jeżeli kontrola ta stwierdziła niekompletność lub nierzetelność dokumentów finansowych dotyczących zawartych umów ubezpieczenia,
 - 4) Narodowego Banku Polskiego, w związku ze sprawowaną kontrolą dewizową, oraz banków upoważnionych do wykonywania czynności obrotu dewizowego w zakresie dotyczącym istnienia wymaganego zobowiązania stanowiącego podstawę do przekazania za granicę waluty obcej,
 - 5) Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, w związku z toczącą się sprawą:
 - a) karną lub karno-skarbową przeciwko będącej osobą fizyczną stronie umowy ubezpieczenia,
 - b) karną lub karno-skarbową o przestępstwo popełnione przy wykonywaniu czynności związanych z działalnością osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, będącej stroną umowy ubezpieczenia,
 - 5a) Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, w zakresie wykonywania przez niego zadań określonych ustawą,
 - 6) Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawach, które podjął do prowadzenia w związku ze skargą ubezpieczonego, osoby upoważnionej z umowy ubezpieczenia lub osoby uprawnionej do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej,
 - 6a) Policji, jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstw, ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, na zasadach i w trybie określonym w art. 20 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092 oraz z 2001 r. Nr 41, poz. 465, Nr 81, poz. 877 i Nr 100, poz. 1084),
 - 7) dyrektora izby celnej, w związku z prowadzoną przez urząd celny sprawą:
 - a) skarbową przeciwko będącej osobą fizyczną stronie umowy ubezpieczenia,
 - b) skarbową o przestępstwo popełnione przy wykonywaniu czynności związanych z działalnością osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, będącej stroną umowy ubezpieczenia,

- 8) Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych o treści umów ubezpieczenia, w zakresie wykonywania przez Biuro zadań określonych ustawą,
 - 9) Rzecznika Ubezpieczonych, w związku z podjętą sprawą w zakresie ochrony konsumenckich interesów ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia,
 - 10) reasekuratorów w zakresie umów ubezpieczeń ryzyk objętych lub ryzyk, które mają być objęte umową reasekuracji,
 - 11) innych zakładów ubezpieczeń, dla potrzeb stosowania taryfy w zależności od długości okresu bezszkodowego lub ustalania proporcjonalnej odpowiedzialności w przypadku zawarcia umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3, na ten sam okres w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń,
 - 12) podmiotów przetwarzających, na zlecenie zakładu ubezpieczeń, dane dotyczące ubezpieczonych, ubezpieczających i uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz administrujących indywidualnymi kontami jednostek uczestnictwa.
3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy również informacji o zawartych umowach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego za szkody powstałe w związku z ruchem tego pojazdu, przekazywanych do centralnej ewidencji pojazdów na podstawie przepisów Prawa o ruchu drogowym.
 4. Przetwarzanie danych przez podmioty, o których mowa w ust. 2 pkt 11, nie ogranicza odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń wynikającej z zakazu, o którym mowa w ust. 1.

<5. Zakład ubezpieczeń może udostępniać dane dotyczące umów ubezpieczenia na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz.U. Nr 50, poz. 424).>

Art. 9a.

1. Zakład ubezpieczeń i osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za pośrednictwem których zakład wykonuje czynności ubezpieczeniowe są zobowiązane zachować tajemnicę, która obejmuje wszystkie wiadomości dotyczące udzielania Policji danych, na zasadach określonych w art. 20 ust. 4-10 ustawy wymienionej w art. 9 ust. 2 pkt 6a.
2. Zachowanie tajemnicy, o której mowa w ust. 1, obowiązuje również wobec strony umowy ubezpieczenia oraz osób trzecich.

**dodany ust. 5 w art. 9
wchodzi w życie z
dnem 25.04.2003 r.
(Dz.U. z 2003 r. Nr
50, poz. 424)**

Art. 10.

1. Zakład ubezpieczeń nie może zajmować się bezpośrednio inną działalnością gospodarczą poza działalnością ubezpieczeniową i z nią związaną.
- 1a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do działalności akwizycyjnej na rzecz otwartych funduszy emerytalnych, prowadzonej przez zakład ubezpieczeń na podstawie przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

2. Zakład ubezpieczeń nie może prowadzić jednocześnie działalności w dziale ubezpieczeń na życie i w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych.

Art. 11.

Zakład ubezpieczeń może prowadzić działalność ubezpieczeniową wyłącznie w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 11a.

1. Akcje spółki, o której mowa w art. 11, mogą być tylko akcjami imiennymi, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy akcji wprowadzonych do publicznego obrotu za zgodą Komisji Papierów Wartościowych i Giełd.
3. W przypadku uchylecia decyzji zawierającej zgodę, o której mowa w ust. 2, spółka obowiązana jest, w ciągu 3 miesięcy od dnia uchylecia decyzji, dokonać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne. W okresie od uchylecia decyzji do dokonania zamiany nie można przenosić praw z akcji na okaziciela.
4. W celu ustalenia akcjonariuszy, o których mowa w ust. 3, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych i podmioty prowadzące przedsiębiorstwa maklerskie, rejestrujące stan posiadania akcji spółki, mają obowiązek w terminie 30 dni, na żądanie spółki i jej koszt, przekazać spółce informację dotyczącą stanu posiadania akcji spółki przez poszczególnych akcjonariuszy.

Art. 11b.

1. Kapitał akcyjny spółki nie może być niższy niż najwyższa minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego wymaganego dla grup ubezpieczeń, w których zakład ubezpieczeń prowadzi działalność.
2. Kapitał akcyjny, o którym mowa w ust. 1, wnoszony jest w gotówce i opłacany w całości przed zarejestrowaniem spółki.

Art. 11c.

Statut spółki akcyjnej i jego poniższe zmiany przed jej zarejestrowaniem oraz następujące zmiany statutu wymagają zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych: podwyższenie lub obniżenie kapitału akcyjnego, zmiany dotyczące przedmiotu przedsiębiorstwa, terytorialnego i rzeczowego zakresu działalności spółki, jej siedziby, uprzywilejowania akcji i uprawnień przyznanych akcjonariuszom osobiście oraz tworzenie w ciężar kosztów funduszy, rezerw i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Art. 11d.

1. Podmiot, który nabył akcje lub prawa z akcji albo objął akcje lub prawa z akcji, jest obowiązany powiadomić ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, w ciągu 7 dni od dnia nabycia akcji lub praw z akcji albo objęcia akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń w ilości zapewniającej przekroczenie 10% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu.

2. Podmiot zamierzający nabyć akcje lub prawa z akcji albo objąć akcje lub prawa z akcji jest obowiązany uzyskać zgodę ministra właściwego do spraw instytucji finansowych na nabycie akcji lub praw z akcji albo objęcie akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń zapewniających przekroczenie odpowiednio 25%, 50% i 75% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu, z zastrzeżeniem art. 11f.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych odmawia wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 2, na nabycie akcji lub praw z akcji albo objęcie akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń, w tym przez podmiot określony w ust. 5, jeżeli:
 - 1) podmiot, który zamierza nabyć albo objąć, nie daje rękojmi prowadzenia spraw zakładu ubezpieczeń w sposób należycie zabezpieczający interesy ubezpieczonych,
 - 2) środki przeznaczone na nabycie albo objęcie pochodzą z kredytu lub pożyczki albo są w jakikolwiek inny sposób obciążone,
 - 3) zagraża to ważnym interesom gospodarczym państwa.
4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych jest obowiązany wydać decyzję w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2.
5. Nabycie akcji lub praw z akcji albo objęcie akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń przez podmiot zależny uważa się za nabycie lub objęcie przez podmiot dominujący, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. Nr 118, poz. 754 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 107, poz. 669 i Nr 113, poz. 715 oraz z 2000 r. Nr 22, poz. 270 i Nr 60, poz. 702 i 703).
6. Informacje o decyzjach, o których mowa w ust. 3, wydanych w roku poprzedzającym, minister właściwy do spraw instytucji finansowych przedstawia Sejmowi, w terminie do końca pierwszego kwartału następnego roku.
7. Nie można wykonywać prawa głosu z akcji nabytych lub objętych z naruszeniem przepisu ust. 1 lub 2.
8. Uchwała walnego zgromadzenia podjęta z naruszeniem ust. 7 jest nieważna.
9. Przepisy artykułu nie naruszają przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi i przepisów o funduszach inwestycyjnych.

dodany art. 11f
wchodzi w życie po
uzyskaniu przez RP
członkostwa w UE
(Dz.U. 2000 r. Nr 70,
poz. 819)

Art. 11e.

Do spółki akcyjnej prowadzącej działalność ubezpieczeniową w zakresie nie uregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu handlowego.

<Art. 11f.

Wraz z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej podmiot zamierzający nabyć akcje lub prawa z akcji albo objąć akcje lub prawa z akcji jest obowiązany uzyskać zgodę ministra właściwego do spraw instytucji finansowych na nabycie akcji lub praw z akcji albo objęcie akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń zapewniających przekroczenie odpowiednio 20%, 33% i 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu.>

Rozdział 2

Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych

Art. 12.

1. Zakład ubezpieczeń, który ubezpiecza swoich członków na zasadzie wzajemności, jest towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych, zwanym dalej "towarzy-stwem".
2. Towarzystwo podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Towarzystwo uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 13.

Statut towarzystwa i jego zmiany podlegają przed dokonaniem wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

Art. 14.

Statut towarzystwa określa w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę, przy czym w nazwie muszą być zawarte wyrazy "towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych",
- 2) terytorialny zasięg działalności,
- 3) organizację władz zarządzających oraz władz nadzorczych,
- 4) zakres przedmiotowy z określeniem działu, grup i rodzajów ubezpieczeń oraz zakres działalności reasekuracyjnej,
- 5) wysokość kapitału zakładowego,
- 6) zasady wykorzystania nadwyżki bilansowej oraz sposób pokrycia strat.

Art. 15.

1. W towarzystwie mogą być tworzone związki wzajemności członkowskiej, jeżeli statut tak stanowi.
2. Związki wzajemności członkowskiej mogą być prowadzone na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia.

Art. 16.

1. W statucie towarzystwa należy określić zasady uzyskania i utraty członkostwa oraz jego rodzaje.
2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, uzyskanie członkostwa musi być związane z zawarciem umowy ubezpieczenia, a jego utrata - z wygaśnięciem stosunku ubezpieczenia.
3. Statut może przewidywać, że towarzystwo będzie ubezpieczało także osoby nie będące członkami towarzystwa, pod warunkiem że osoby te będą płacić składki stałe. Składki zebrane od osób ubezpieczonych, nie będących członkami

ust. 4 i 5 w art. 12
skreślone

towarzystwa, nie mogą stanowić więcej niż 10% składki zebranej przez towarzystwo.

Art. 17.

2. Statut powinien przewidywać tworzenie kapitału zapasowego według zasad określonych w art. 427 § 1 Kodeksu handlowego, z tym że nadwyżka bilansowa zastępuje czysty zysk roczny, a kapitał zakładowy zastępuje kapitał akcyjny.
3. Statut określa system świadczeń członków na rzecz towarzystwa; przysługujące członkowi należności majątkowe od towarzystwa nie zwalniają go z obowiązku płacenia składek.
4. Jeżeli ma być dopuszczalne zmniejszenie świadczeń towarzystwa na rzecz członków z tytułu umów ubezpieczenia, należy to zaznaczyć w statucie. Zmniejszenie świadczeń nie jest dopuszczalne, jeżeli statut przewiduje nieograniczone dopłaty członków lub nieograniczony ich udział w pokryciu strat.
5. Członkowie towarzystwa nie odpowiadają za jego zobowiązania.

Art. 17a.

1. Kapitał zakładowy nie może być niższy niż najwyższa minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego wymaganego dla grup ubezpieczeń, w których towarzystwo prowadzi działalność.
2. Kapitał zakładowy opłaca się w całości gotówką w terminie 30 dni od dnia zarejestrowania towarzystwa. Jeżeli kapitał zakładowy podzielony jest na udziały, udziałowcom wydaje się imienne kwity udziałowe.
3. Statut towarzystwa może przewidywać spłacanie kapitału zakładowego tylko z nadwyżek rocznych i w miarę tworzenia kapitału zapasowego lub niespłacanie kapitału określonym osobom.
4. Spłata kapitału zakładowego w razie likwidacji lub upadłości towarzystwa dopuszczalna jest dopiero po spłaceniu wszelkich zobowiązań. Na spłatę kapitału zakładowego nie można pobierać dopłat.
5. Osoby, które wniosły kapitał zakładowy, mogą brać udział we władzach towarzystwa w zakresie określonym w statucie, do czasu spłacenia kapitału.

Art. 17b.

Do nabycia udziałów lub praw z udziałów albo objęcia udziałów lub praw z udziałów towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 11d oraz art. 11f.

**ust. 1 w art. 17
skreślony**

Art. 20.

art. 18 i 19 skreślone

1. Najwyższą władzą towarzystwa jest walne zgromadzenie jego członków. W sprawach nie zastrzeżonych w statucie do właściwości innych władz towarzystwa podejmowanie uchwał należy do walnego zgromadzenia członków towarzystwa.
2. Statut może przewidywać, że w skład walnego zgromadzenia wchodzi, zamiast członków towarzystwa, ich przedstawiciele. W takich przypadkach statut określa zasady wyboru i odwoływania przedstawicieli oraz czas trwania ich kadencji.

3. Warunki uczestniczenia członków lub ich przedstawicieli na walnym zgromadzeniu oraz zasady jego zwoływania określa statut.

Art. 21.

Do walnego zgromadzenia towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 390, 392-396, 401-403, 405-407, 411-417 Kodeksu handlowego z następującymi zmianami:

- 1) spółkę akcyjną zastępuje towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych, akcjonariuszy-członkowie towarzystwa uprawnieni do udziału w walnym zgromadzeniu,
- 2) przyznane w powołanych przepisach uprawnienia mniejszości akcjonariuszy służą określonej statutem mniejszości członków uprawnionych do udziału w walnym zgromadzeniu,
- 3) przepisy o akcjach dotyczą tytułów uczestnictwa w walnym zgromadzeniu.

Art. 22.

Do zarządu towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 366, 367 § 3, art. 368-375 Kodeksu handlowego, przy czym spółkę akcyjną i akcjonariuszy zastępują towarzystwo i członkowie towarzystwa.

Art. 23.

Do organu nadzorczego towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 377 § 1, art. 378, 379 § 1 i 2, art. 380 § 1, art. 382-385, 386 § 1, art. 387 Kodeksu handlowego, przy czym spółkę akcyjną i akcjonariuszy zastępują towarzystwo i członkowie towarzystwa.

Art. 23a.

Do towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 308, 482-484 Kodeksu handlowego.

Art. 24.

1. Zmiany statutu towarzystwa wymagają uchwały walnego zgromadzenia, powziętej większością przynajmniej trzech czwartych oddanych głosów.
2. Walne zgromadzenie może upoważnić organ nadzorczy towarzystwa do dokonania w jego uchwałach zmian o charakterze redakcyjnym.
3. Zmiany statutu nie mogą ograniczać praw wynikających z zawartych umów ubezpieczenia.

Art. 25.

Statut towarzystwa powinien zawierać postanowienia co do ogłoszeń towarzystwa.

Art. 26.

1. Statut towarzystwa powinien określać zasady i sposób likwidacji towarzystwa oraz tryb powołania, liczbę i uprawnienia likwidatorów.

2. Uchwały o rozwiązaniu towarzystwa lub połączeniu z innym towarzystwem zapadają większością przynajmniej trzech czwartych oddanych głosów.

Art. 27.

1. Towarzystwo, posiadające ograniczony zakres działania ze względu na małą liczbę członków, niewielką liczbę lub niskie sumy zwieranych ubezpieczeń bądź też niewielki terytorialny zasięg działalności, może być uznane przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych za małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.
2. Uznanie przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych towarzystwa za małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Do małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych nie stosuje się przepisów art. 17 ust. 2 i 17a oraz art. 21-23.
4. Małe towarzystwa nie mogą prowadzić działalności w zakresie reasekuracji czynnej.
5. W zakresie ubezpieczeń obowiązkowych małe towarzystwa mogą prowadzić tylko ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 2.

Art. 28.

W towarzystwie ogólne warunki ubezpieczenia mogą być włączone do statutu.

Art. 29.

1. W towarzystwie ogólne warunki ubezpieczenia uchwała walne zgromadzenie.
2. Walne zgromadzenie towarzystwa może upoważnić organ nadzorczy towarzystwa do dokonania w jego uchwale, dotyczącej ogólnych warunków ubezpieczenia, zmian o charakterze redakcyjnym.
3. Statut towarzystwa może upoważnić organ nadzorczy towarzystwa do wprowadzenia zmian w ogólnych warunkach ubezpieczenia, pod warunkiem że zmiany te będą przedstawione do zatwierdzenia na najbliższym walnym zgromadzeniu.

Rozdział 3

Warunki podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej

Art. 30.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po wyrażeniu opinii przez organ nadzoru, wydaje na wniosek zainteresowanego zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:
 - 1) nazwę, siedzibę, obszar i rzeczowy zakres działania zakładu ubezpieczeń,
 - 2) określenie wysokości kapitału akcyjnego albo kapitału zakładowego,
 - 3) określenie założycieli zakładu ubezpieczeń,

- 4) formę organizacyjną działalności,
 - 5) określenie wysokości funduszu organizacyjnego przeznaczonego na utworzenie administracji zakładu ubezpieczeń i zorganizowanie sieci przedstawicielstw,
 - 6) imiona i nazwiska osób przewidzianych na członków zarządu i rady nadzorczej oraz osoby wykonującej czynności w dziedzinie matematyki ubezpieczeniowej, finansowej i statystyki (aktuariusza), jeżeli obowiązek wykonywania przez tę osobę przypisanych jej czynności wynika z ustawy.
3. Do wniosku o wydanie zezwolenia dołącza się:
- 1) plan działalności,
 - 2) dowód posiadania środków własnych wolnych od obciążeń w wysokości równej zakładanemu kapitałowi akcyjnemu (zakładowemu) i funduszowi organizacyjnemu wraz z oświadczeniem o przeznaczeniu ich na pokrycie kapitału akcyjnego (zakładowego) i funduszu organizacyjnego,
 - 3) dane o kwalifikacjach osób, o których mowa w ust. 2 pkt 6,
 - 4) statut zakładu ubezpieczeń,
 - 5) ogólne warunki ubezpieczenia określone we wniosku,
 - 6) inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków uzyskania zezwolenia.
4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, wykaz dokumentów, które dołącza się do wniosku, o którym mowa w ust. 1 oraz w art. 32 ust. 6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia konieczność uzyskania:
- 1) w przypadku, o którym mowa w ust. 1 - pełnej informacji o założycielach oraz mającym powstać zakładzie ubezpieczeń,
 - 2) w przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 6 - pełnej informacji o zakładzie ubezpieczeń i planowanej działalności.

Art. 31.

1. W planie działalności, o którym mowa w art. 30 ust. 3 pkt 1, ustala się dane i warunki, które ze względu na rodzaj i rozmiar prowadzonych ubezpieczeń są niezbędne do zapewnienia trwałej zdolności zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań, a w szczególności:
 - 1) metody obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - 2) maksymalne wielkości obejmowanego ryzyka i sposób jego ustalania,
 - 3) koszty akwizycji,
 - 4) koszty administracyjne,
 - 5) metody wyliczania składek.
2. Do planu działalności dołącza się:
 - 1) rachunek symulacyjny pierwszych kalendarzowych trzech lat działalności sporządzony w wersji optymistycznej i pesymistycznej, z uwzględnieniem: zbioru składki, wysokości odszkodowań, kosztów administracji, kosztów akwizycji, wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, szkodowości, marginesu wypłacalności, środków własnych oraz innych danych charakteryzujących sytuację finansową zakładu ubezpieczeń,

przedstawionych w formie skróconego rachunku zysków i strat oraz bilansu,

2) program reasekuracji określający formę i zakres reasekuracji.

Art. 32.

1. Zezwolenie jest wydawane na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń wymienionych w załączniku do ustawy.
2. Zezwolenie obejmuje dane zawarte w art. 30 ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 6.
3. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany rozpocząć działalność w terminie nie dłuższym niż rok od daty wydania zezwolenia. Po bezskutecznym upływie tego terminu zezwolenie wygasa.
4. Zmiany w składzie zarządu nie mogą naruszać przepisów art. 33 pkt 2 i 3.
5. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany zawiadomić organ nadzoru o zmianie osób wchodzących w skład zarządu lub osoby wykonującej zawód aktuarusza, o których mowa w art. 30 ust. 2 pkt 6, w terminie 30 dni od powstania tych zmian.
6. Zmiana obszaru lub rzeczowego zakresu działania zakładu ubezpieczeń wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw instytucji finansowych. Zezwolenie wydawane jest na wniosek zakładu ubezpieczeń spełniającego warunki określone w art. 30.

Art. 33.

Zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej nie może być wydane, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z okoliczności:

- 1) wniosek oraz dołączone do niego dokumenty nie spełniają warunków określonych w art. 30 i 31,
- 2) w skład zarządu nie wchodzi co najmniej dwie osoby posiadające wykształcenie i doświadczenie zawodowe niezbędne do zarządzania zakładem ubezpieczeń,
- 3) założyciele lub członkowie zarządu byli karani za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub za przestępstwo karno-skarbowe,
- 4) założyciele nie dają rękojmi prowadzenia spraw zakładu ubezpieczeń w sposób należyście zabezpieczający interes ubezpieczonych,
- 5) założyciele nie udowodnią posiadania środków własnych wolnych od obciążeń w wysokości odpowiadającej kapitałowi akcyjnemu (zakładowemu), o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 2, i funduszowi organizacyjnemu, o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 5,
- 6) plan działalności nie zapewnia trwałej zdolności zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań,
- 7) zagrożony jest ważny interes gospodarczy państwa.

Art. 35.

art. 34 skreślony

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru,

może cofnąć zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń, jeżeli:

- 1) zakład ubezpieczeń przestał spełniać warunki wymagane do uzyskania zezwolenia,
 - 2) zakład ubezpieczeń prowadzi działalność z naruszeniem przepisów prawa lub statutu,
 - 3) zakład ubezpieczeń nie zrealizuje w przewidzianym terminie krótkoterminowego planu wypłacalności, o którym mowa w art. 48 ust. 1 pkt 2 lit. b),
 - 4) z przeprowadzonej kontroli działalności lub stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń wynika, że dalsza jego działalność narażałaby na niebezpieczeństwo interesy ubezpieczonych,
 - 5) zakład ubezpieczeń złoży odpowiedni wniosek; wniosek obejmuje niezbędne dane o zabezpieczeniu interesów ubezpieczonych.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych trzykrotnie ogłasza w dzienniku ogólnopolskim informację o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w terminie 7 dni od dnia wydania decyzji.

Art. 36.

1. Cofnięcie zezwolenia powoduje, że zakład ubezpieczeń nie może zawierać nowych umów ubezpieczeniowych, umowy już zawarte nie mogą być przedłużane i nie ulegają przedłużeniu, a suma ubezpieczenia nie może być podwyższona. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może nałożyć ograniczenia swobody gospodarki finansowej zakładu ubezpieczeń lub przekazać zarząd majątkiem zakładu ubezpieczeń wyznaczonej osobie.
2. Organ nadzoru określa, w drodze decyzji, tryb, czas i sposób sprawowania zarządu.
3. Cofnięcie zezwolenia w zakresie całej działalności oznacza w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych decyzję o likwidacji towarzystwa.

Art. 37.

1. Rezydent w rozumieniu przepisów prawa dewizowego może zawrzeć umowę ubezpieczenia jedynie z zakładem ubezpieczeń działającym na podstawie zezwolenia wydanego zgodnie z niniejszą ustawą oraz z zagranicznym zakładem ubezpieczeń działającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez główny oddział.
2. Nierezydent podejmujący działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może ubezpieczyć tę działalność jedynie w zakładzie ubezpieczeń, o którym mowa w ust. 1.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki dopuszczalności zawierania umów ubezpieczenia z innym zakładem ubezpieczeń niż określony w ust. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia rodzaje ryzyk, co do których ubezpieczenie jest dozwolone z innym zakładem ubezpieczeń niż określony w ust. 1, oraz procedurę zawierania umowy ubezpieczenia.

Art. 37a.

1. Obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zakładzie ubezpieczeń prowadzącym działalność w dziale I (ubezpieczenia na życie) mogą być dokonywane wyłącznie przez aktuarium.
2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w zakładzie ubezpieczeń prowadzącym działalność w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe), które są ustalane metodami matematyki ubezpieczeniowej, muszą być potwierdzone opinią aktuarium o ich prawidłowości. Opinia ta stanowi załącznik do sprawozdania finansowego.

Art. 37b.

1. Aktuarium może być osoba, która:
 - 1) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
 - 2) ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub za przestępstwo karno-skarbowe,
 - 4) posiada wykształcenie wyższe,
 - 5) zdała egzamin przed Komisją Egzaminacyjną dla Aktuariuszy,
 - 6) została wpisana na listę aktuariuszy.
2. Listę, o której mowa w ust. 1 pkt 6, prowadzi organ nadzoru. Wpis na listę zostaje dokonany z urzędu po zdaniu egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną dla Aktuariuszy, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3. Wpis na listę obejmuje następujące dane: imię i nazwisko, imię ojca, datę i miejsce urodzenia, datę zdania egzaminu dla aktuariuszy, datę wpisania na listę oraz numer decyzji o wpisie na listę.
3. Aktuarium, który prawo do wykonywania zawodu uzyskał za granicą, ma prawo do wpisania na listę aktuariuszy na zasadzie wzajemności.
4. Skreślenie aktuariusza z listy następuje w razie:
 - 1) złożenia wniosku przez aktuariusza o skreślenie z listy,
 - 2) niewykonywania zawodu aktuariusza przez okres pięciu kolejnych lat,
 - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 3,
 - 4) utraty pełnej zdolności do czynności prawnych,
 - 5) śmierci.

Art. 37c.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia:
 - 1) powołuje Komisję Egzaminacyjną dla Aktuariuszy i ustala regulamin jej działania,
 - 2) ustala wysokość opłat egzaminacyjnych dla osób przystępujących do egzaminu przed Komisją, o której mowa w pkt 1, a także wysokość wynagrodzenia dla członków Komisji za udział w przeprowadzaniu egzaminu,

3) ustala zakres obowiązujących tematów egzaminu i tryb jego składania.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia sposób działania Komisji Egzaminacyjnej, terminy i miejsce przeprowadzenia egzaminów, kontrolę sposobu ich przeprowadzenia, terminy przyjmowania zgłoszeń i uiszczania opłaty egzaminacyjnej oraz ogłaszanie powyższych danych do publicznej wiadomości.

2. W skład Komisji Egzaminacyjnej dla Aktuariuszy wchodzi przedstawiciel Polskiej Izby Ubezpieczeń.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych ogłasza listę aktuariuszy w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Rozdział 3a

Pośrednictwo ubezpieczeniowe

Art. 37d.

1. Zakład ubezpieczeń może korzystać z pośrednictwa ubezpieczeniowego.
2. Pośrednictwo ubezpieczeniowe polega na wykonywaniu czynności faktycznych lub prawnych związanych z zawarciem lub wykonywaniem umów ubezpieczenia albo reasekuracji.
3. Pośrednictwo ubezpieczeniowe wykonywane jest wyłącznie przez agentów ubezpieczeniowych lub brokerów ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Pośrednictwo ubezpieczeniowe w zakresie reasekuracji wykonywane jest wyłącznie przez brokerów reasekuracyjnych.

Art. 37e.

1. Agentem ubezpieczeniowym jest przedsiębiorca w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193), upoważniony przez zakład ubezpieczeń do stałego zawierania umów ubezpieczenia w imieniu i na rzecz tego zakładu lub pośredniczenia przy zawieraniu umów.
2. Działalność agencyjna może być wykonywana wyłącznie przy pomocy osób fizycznych posiadających uprawnienia określone w ust. 3.
3. Organ nadzoru, na wniosek zakładu ubezpieczeń lub zainteresowanego, wydaje zezwolenie na wykonywanie czynności agenta, jeżeli osoba fizyczna:
 - 1) ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karno-skarbowe,
 - 3) ukończyła zorganizowane przez zakład ubezpieczeń szkolenie zakończone egzaminem,
 - 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych.
5. Organ nadzoru, w drodze decyzji, może zwolnić niektóre grupy osób wykonujących działalność agencyjną od obowiązku określonego w ust. 2.
6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia:

**ust. 4 w art. 37e
skreślony**

- 1) warunki zwalniania niektórych osób wykonujących działalność agencyjną od obowiązku określonego w ust. 2,
- 2) minimalny zakres szkolenia, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, oraz zakres obowiązujących tematów egzaminu i tryb jego składania.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia:

- w wypadku przepisów, o których mowa w pkt 1 - konieczność nabycia przez szkolonego takiego zakresu wiedzy, który pozwoli na zdanie egzaminu i właściwe wykonywanie działalności,
- w wypadku przepisów, o których mowa w pkt 2 - konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzenia egzaminu.

Art. 37f.

1. Organ nadzoru cofa zezwolenie na wniosek zakładu ubezpieczeń lub z urzędu po zasięgnięciu opinii zakładu ubezpieczeń, jeżeli osoba fizyczna:
 - 1) przestała spełniać warunki, o których mowa w art. 37e,
 - 2) złożyła zawiadomienie o zaprzestaniu wykonywania zawodu,
 - 3) prowadzi działalność z naruszeniem przepisów prawa.
2. Zakład ubezpieczeń odpowiedzialny jest za wykonywanie czynności uprawnionego agenta. Ograniczeń odpowiedzialności wynikających z art. 429 Kodeksu cywilnego nie stosuje się.
3. Osoba będąca agentem ubezpieczeniowym jest obowiązana przy każdej czynności należącej do zakresu działalności agencyjnej okazywać pełnomocnictwo zakładu ubezpieczeń, w imieniu którego działa, oraz zezwolenie, o którym mowa w art. 37e ust. 3.
4. Zakład ubezpieczeń prowadzi wykaz agentów ubezpieczeniowych prowadzących działalność na rzecz danego zakładu.
5. Jeżeli agent ubezpieczeniowy przestał spełniać warunki określone w art. 37e ust. 2 po zawarciu umowy agencyjnej, a braki te nie zostały usunięte bezzwłocznie, zakład ubezpieczeń obowiązany jest wypowiedzieć umowę agencyjną. Okres wypowiedzenia nie może przekroczyć 3 miesięcy od chwili stwierdzenia tego faktu przez zakład ubezpieczeń.

Art. 37g.

1. Działalność brokerska polega na zawieraniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia w imieniu ubezpieczającego lub na pośredniczeniu przy zawieraniu umów ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do umów reasekuracyjnych.
3. Działalność brokerska może być prowadzona wyłącznie za zezwoleniem organu nadzoru.
4. Działalność brokerska może być prowadzona przez osoby fizyczne lub prawne.

Art. 37h.

1. Podmiot posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej wykonuje czynności brokerskie przy pomocy osób, które spełniają warunki określone w art. 37i ust. 1 pkt 1.
2. Osoba fizyczna prowadząca działalność brokerską nie może pozostawać w stosunku pracy z zakładem ubezpieczeń, nie może być członkiem władz tego zakładu oraz nie może być stroną umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, których przedmiotem jest pośredniczenie w zawieraniu umów ubezpieczenia w imieniu zakładu ubezpieczeń.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do członków władz osoby prawnej, prowadzącej działalność brokerską.
4. Osoba prawna prowadząca działalność brokerską nie może jednocześnie prowadzić działalności określonej w art. 37e ust. 1.
5. Określenia "broker ubezpieczeniowy" lub "broker reasekuracyjny" mogą być używane w nazwie lub reklamie oraz do oznaczenia działalności wyłącznie przez podmiot posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej.

Art. 37i.

1. Organ nadzoru wydaje zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej na wniosek:
 - 1) osoby fizycznej, jeżeli osoba ta:
 - a) ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
 - c) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karno-skarbowe,
 - d) zdała egzamin przed Komisją Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych,
 - e) daje rękojmię należytego prowadzenia działalności brokerskiej,
 - f) zawarła umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności brokerskiej,
 - 2) osoby prawnej, jeżeli osoba ta:
 - a) ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) członkowie zarządu dają rękojmię należytego prowadzenia działalności brokerskiej, a co najmniej połowa z nich spełnia warunki, o których mowa w pkt 1 lit. a)-d),
 - c) spełnia warunki określone w pkt 1 lit.f).
2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d), nie dotyczy osób posiadających stopień naukowy w dziedzinie nauk prawnych lub ekonomicznych.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:
 - 1) oznaczenie przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres,
 - 2) numer w rejestrze przedsiębiorców,
 - 3) określenie rodzaju i zakresu wykonywania działalności brokerskiej, na którą ma być udzielone zezwolenie,

- 4) w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 - także imiona i nazwiska członków zarządu.
4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków uzyskania zezwolenia.
5. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, wykaz dokumentów, które dołącza się do wniosku, o którym mowa w ust. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia konieczność przedstawienia pełnej informacji o podmiotach ubiegających się o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 37j.

Art. 37j.

1. Zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej zawiera:
 - 1) imię i nazwisko (firmę) oraz miejsce zamieszkania wnioskodawcy (siedzibę),
 - 2) zakres działalności brokerskiej.
2. Podmiot, który otrzymał zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej, jest obowiązany ją rozpocząć najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od daty uzyskania zezwolenia. Po bezskutecznym upływie tego terminu zezwolenie wygasa.

Art. 37k.

Organ nadzoru cofa zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej, jeżeli osoby, o których mowa w art. 37i:

- 1) przestały spełniać warunki niezbędne do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej,
- 2) prowadzą działalność z naruszeniem przepisów prawa lub interesu ubezpieczonych,
- 3) nie wykonują działalności brokerskiej przez 3 kolejne lata.

Art. 37l.

1. Organ nadzoru prowadzi listę podmiotów prowadzących działalność brokerską. Wpis na listę obejmuje następujące dane: imię i nazwisko (firmę), numer zezwolenia, adres.
2. Wpis na listę, o której mowa w ust. 1, jest dokonywany z urzędu, z chwilą wydania zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru, ogłasza listę podmiotów wymienionych w ust. 1 w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Art. 37l.

1. Komisja Egzaminacyjna dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych składa się z członków powoływanych i odwoływanych przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru, powołuje przewodniczącego Komisji spośród jej członków.

3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii organu nadzoru, w drodze rozporządzenia:
- 1) określa regulamin działania Komisji, o której mowa w ust. 1,
 - 2) określa regulamin przeprowadzania egzaminu i tryb jego składania oraz zakres obowiązujących tematów egzaminów,
 - 3) ustala wysokość opłat egzaminacyjnych dla osób przystępujących do egzaminu przed Komisją, o której mowa w ust. 1, a także sposób ustalania i wysokość wynagrodzenia dla członków Komisji za udział w przeprowadzeniu egzaminu.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia konieczność ustalenia składu i regulaminu Komisji w sposób zapewniający rzetelne sprawdzenie wiedzy osób egzaminowanych.

Art. 37m.

Organ nadzoru dokonuje skreślenia z listy brokerów w przypadku:

- 1) złożenia odpowiedniego wniosku przez osobę fizyczną lub prawną prowadzącą działalność brokerską,
- 2) wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego podmiotu, o którym mowa w art. 37i ust. 1 pkt 2,
- 3) śmierci lub utraty pełnej zdolności do czynności prawnych podmiotu, o którym mowa w art. 37i ust. 1 pkt 1,
- 4) cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej.

Art. 37n.

1. Agent ubezpieczeniowy i broker przy wykonywaniu czynności zawodowych obowiązany jest działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu. art. 38-39a skreślone
2. Agenta ubezpieczeniowego i brokera obowiązuje tajemnica zawodowa obejmująca wszelkie informacje, jakie uzyskał w związku z prowadzeniem działalności. Przepis art. 9 stosuje się odpowiednio do agenta ubezpieczeniowego.

Rozdział 4

Warunki podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń

Art. 40.

Przepisy ustawy, w tym - odpowiednio przepisy rozdziału 10, stosuje się do głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń, o ile przepisy art. 41-42r nie stanowią inaczej.

Art. 41.

Zagraniczne zakłady ubezpieczeń mogą podejmować i prowadzić działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadzie wzajemności.

Art. 41a.

1. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń mogą podejmować i prowadzić działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jedynie przez główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń, zwany dalej „głównym oddziałem”.
2. Główny oddział działa na podstawie przepisów prawa polskiego i statutu głównego oddziału określanego przez zagraniczny zakład ubezpieczeń, sporządzanego w formie aktu notarialnego.
3. Statut głównego oddziału i jego zmiany podlegają zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.
4. Statut głównego oddziału określa w szczególności:
 - 1) strukturę organizacyjną głównego oddziału,
 - 2) zasady tworzenia jednostek terenowych oraz zasady ich reprezentacji, **ust. 7-10 w art. 41a skreślone**
 - 3) rodzaje rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych przez główny oddział i metody ich tworzenia,
 - 4) zasady rozliczeń z zagranicznym zakładem ubezpieczeń.
5. Główny oddział może rozpocząć działalność z chwilą dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.
6. Wpis do rejestru głównych oddziałów może zostać dokonany po uzyskaniu zezwolenia ministra właściwego do spraw instytucji finansowych na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 42.

1. Główny oddział może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywany.
2. Głównym oddziałem kieruje dyrektor głównego oddziału, który posiada stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Prawo reprezentacji głównego oddziału przysługuje jedynie samodzielnie dyrektorowi lub dwóm zastępcom dyrektora łącznie.
4. Zagraniczny zakład ubezpieczeń działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może wyznaczyć osobę uprawnioną do reprezentacji; osoba ta reprezentuje zagraniczny zakład ubezpieczeń działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od chwili ujawnienia jej danych w rejestrze.
5. Dyrektor głównego oddziału, jego zastępcy oraz osoba, o której mowa w ust. 4, są ujawniani w rejestrze głównych oddziałów.
6. Główny oddział jest obowiązany przechowywać wszelkie dokumenty dotyczące działalności, o której mowa w art. 41a ust. 1, w siedzibie głównego oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Główny oddział ma swoją siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscowości, wskazanej w zezwoleniu, o którym mowa w art. 42a ust. 1.

8. Właściwe do rozpoznawania spraw, w których stroną lub uczestnikiem jest zagraniczny zakład ubezpieczeń działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez główny oddział, są sądy polskie.

Art. 42a.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po wyrażeniu opinii przez organ nadzoru, wydaje na wniosek zagranicznego zakładu ubezpieczeń zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:
 - 1) nazwę i siedzibę zagranicznego zakładu ubezpieczeń oraz nazwę państwa, w którym znajduje się jego siedziba,
 - 2) siedzibę oraz rzeczowy zakres działalności głównego oddziału,
 - 3) imiona i nazwiska osób proponowanych na dyrektora głównego oddziału, jego zastępców oraz aktuarium, jeżeli obowiązek wykonywania przez tę osobę przypisanych jej czynności wynika z ustawy.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:
 - 1) statut oraz imiona i nazwiska członków organu zarządzającego zagranicznego zakładu ubezpieczeń,
 - 2) informację o wysokości środków własnych zagranicznego zakładu ubezpieczeń,
 - 3) dane o wykształceniu i doświadczeniu zawodowym osób, o których mowa w ust. 2 pkt 3,
 - 4) zaświadczenie organu nadzoru ubezpieczeniowego państwa, w którym zagraniczny zakład ubezpieczeń ma swoją siedzibę, o posiadaniu zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej oraz o posiadaniu środków własnych i informację o sytuacji finansowej,
 - 5) dowód, że zakłady ubezpieczeń działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z niniejszą ustawą, mogą podjąć działalność ubezpieczeniową na terytorium kraju pochodzenia zagranicznego zakładu ubezpieczeń; wymóg ten nie dotyczy krajów, z którymi Rzeczpospolita Polska podpisała stosowne umowy międzynarodowe,
 - 6) bilans oraz rachunek zysków i strat za okres ostatnich trzech lat działalności zagranicznego zakładu ubezpieczeń wraz z opinią biegłego rewidenta,
 - 7) ogólne warunki ubezpieczeń, które zamierza prowadzić zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez główny oddział,
 - 8) plan działalności wraz z rachunkiem symulacyjnym dotyczącym prowadzenia głównego oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zawierający dane określone w art. 31,
 - 9) projekt statutu głównego oddziału,
 - 10) informacje o wysokości funduszu organizacyjnego przeznaczonego na utworzenie administracji głównego oddziału i zorganizowanie jego jednostek terenowych.

Art. 42b.

1. Zezwolenie, o którym mowa w art. 42a ust. 1, jest wydawane na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń wymienionych w załączniku do ustawy.
2. Zezwolenie może być wydane, jeżeli w państwie, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń, posiada on odpowiednie zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej we wnioskowanym zakresie i działa w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.
3. Ograniczenie co do formy prowadzenia działalności, o której mowa w ust. 2, nie ma zastosowania do zagranicznych zakładów ubezpieczeń, których siedziba znajduje się w państwach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

Art. 42c.

1. Zezwolenie obejmuje dane zawarte w art. 42a ust. 2.
2. Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany powiadomić ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i organ nadzoru o zmianie osób pełniących funkcje dyrektora głównego oddziału, jego zastępców i aktuariusza oraz przedstawić odpowiednie dane o wykształceniu i doświadczeniu zawodowym tych osób, w terminie 30 dni od dnia powstania tych zmian.
3. Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany rozpocząć działalność w terminie nie dłuższym niż rok od daty wydania zezwolenia; w przypadku nierozpoczęcia działalności w tym terminie zezwolenie wygasa.

Art. 42d.

Zmiana rzeczowego zakresu działania zagranicznego zakładu ubezpieczeń wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw instytucji finansowych; do wniosku o wydanie zezwolenia stosuje się przepisy art. 42a.

Art. 42e.

1. Zagraniczny zakład ubezpieczeń, prowadzący działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w grupie 10 i 13 działu II, staje się członkiem Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych.
2. Wysokość składki wnoszonej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych wyliczana jest od zainkasowanej składki brutto głównego oddziału.

Art. 42f.

1. Wydanie zezwolenia na prowadzenie lub rozszerzenie działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uzależnione od złożenia kaucji w celu zabezpieczenia jego przyszłych zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia zawartych przez główny oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Kaucja wynosi 50% minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 3.
3. Kaucja jest utrzymywana przez cały okres działalności głównego oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Kaucja jest zaliczana na poczet posiadanych środków własnych i podlega zdeponowaniu na wyodrębnionym, oprocentowanym rachunku w banku mającym siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który posiada fundusze własne w wysokości stanowiącej równowartość w złotych co najmniej 100 mln ECU.
5. Kaucja, wraz z oprocentowaniem, podlega zwrotowi zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń po zaspokojeniu wszystkich roszczeń wynikających z umów ubezpieczenia zawartych za pośrednictwem głównego oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Kaucja nie podlega egzekucji; zaspokojenie z kaucji, za zgodą organu nadzoru, może nastąpić jedynie w trakcie likwidacji głównego oddziału.

Art. 42g.

Zezwolenie na prowadzenie lub rozszerzenie działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie może być wydane, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- 1) wniosek oraz dołączone do niego dokumenty nie spełniają wymogów określonych w art. 42a,
- 2) dyrektor głównego oddziału i co najmniej jeden jego zastępca nie posiadają wykształcenia i doświadczenia zawodowego niezbędnego do zarządzania działalnością ubezpieczeniową,
- 3) zagraniczny zakład ubezpieczeń nie daje rękojmi prawidłowego prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) zagraniczny zakład ubezpieczeń nie udowodni posiadania środków finansowych gwarantujących wypłacalność,
- 5) zagrożone są ważne interesy gospodarcze państwa,
- 6) plan działalności, o którym mowa w art. 31, wraz z rachunkiem symulacyjnym, obejmującym funkcjonowanie głównego oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie zapewnia trwałej zdolności zagranicznego zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań z tytułu umów zawieranych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) brak dowodu, o którym mowa w art. 42a ust. 3 pkt 5.

Art. 42h.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany do tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, o których mowa w art. 49 i 50, z tytułu zobowiązań, jakie mogą wyniknąć z zawartych przez główny oddział umów ubezpieczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 42i.

1. Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany do posiadania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków własnych w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności, o którym mowa w art. 45, przy czym podstawą do wyliczenia marginesu wypłacalności jest przypis składki lub świadczenia głównego oddziału.
2. Środki własne, o których mowa w ust. 1, ustala się zgodnie z art. 45a, przy czym kaucja, o której mowa w art. 42f zwiększa wartość tych środków.

Art. 42j.

Minimalny kapitał gwarancyjny dla głównego oddziału wynosi 50% minimalnego kapitału gwarancyjnego określonego dla zakładów ubezpieczeń.

Art. 42k.

1. Nadzór nad głównym oddziałem zagranicznego zakładu ubezpieczeń sprawuje organ nadzoru.
2. Przepisy określające uprawnienia organu nadzoru w stosunku do organów zakładu ubezpieczeń stosuje się odpowiednio do dyrektora głównego oddziału i jego zastępców lub osoby wyznaczonej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń do jego reprezentowania.

Art. 42l.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych cofa zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zakład ten w państwie, gdzie znajduje się jego siedziba:
 - 1) utracił zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej,
 - 2) został postawiony w stan likwidacji lub upadłości.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru, może cofnąć zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń przez zagraniczny zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:
 - 1) zagraniczny zakład ubezpieczeń przestał spełniać warunki niezbędne do uzyskania zezwolenia,
 - 2) główny oddział prowadzi działalność ubezpieczeniową z naruszeniem przepisów prawa,
 - 3) zagraniczny zakład ubezpieczeń wystąpił do organu nadzoru z wnioskiem o cofnięcie zezwolenia, przy czym powinno być zagwarantowane zabezpieczenie interesów ubezpieczonych dotyczące w szczególności spełnienia świadczeń i wypłaty odszkodowań.

Art. 42i.

Rozwiązanie głównego oddziału następuje po przeprowadzeniu likwidacji.

Art. 42m.

1. Likwidatorzy są obowiązani do składania sprawozdań o przebiegu likwidacji w terminach 3 miesięcznych; organ nadzoru może żądać przedstawiania sprawozdań o przebiegu likwidacji w terminach krótszych oraz przekazywania dodatkowych informacji.
2. W razie ogłoszenia lub zarządzenia likwidacji głównego oddziału, niedopuszczalne jest zawieranie nowych umów ubezpieczenia, przedłużanie umów zawartych lub podwyższanie sum ubezpieczenia. Umowy zawarte nie ulegają przedłużeniu.
3. W razie likwidacji przez zagraniczny zakład ubezpieczeń działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub utraty zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w kraju, likwidatorem głównego oddziału jest jego dyrektor.
4. Dyrektor ma obowiązek powiadomić ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i ogłosić trzykrotnie w gazecie ogólnopolskiej o okolicznościach, o których mowa w art. 42l ust. 1, w terminie 14 dni od dnia utraty zezwolenia, otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości.
5. Jeżeli środki stanowiące pokrycie funduszu ubezpieczeniowego nie wystarczą na pokrycie wszystkich zobowiązań, za zgodą organu nadzoru zaspokojenie niepokrytej części następuje z kaucji.
6. Do likwidacji głównego oddziału przepisy art. 446 § 2, art. 448-450, 452, 453, 457-461 Kodeksu handlowego stosuje się odpowiednio.

Art. 42n.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru, może zarządzić likwidację głównego oddziału w przypadku, gdy:
 - 1) działalność zagranicznego zakładu ubezpieczeń jest prowadzona z naruszeniem przepisów prawa lub jest sprzeczna z planem działalności,
 - 2) zagraniczny zakład ubezpieczeń nie spełnia świadczeń ubezpieczeniowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej albo spełnia je z opóźnieniem lub częściowo.
2. W razie zarządzenia likwidacji organ nadzoru wyznacza likwidatora. Przepisy art. 42m stosuje się odpowiednio.

Art. 42o.

1. W przypadku ogłoszenia upadłości zagranicznego zakładu ubezpieczeń, pierwszeństwo do zaspokojenia z masy upadłości w kraju mają należności z tytułu umów ubezpieczenia, zawartych przez główny oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W przypadku ogłoszenia upadłości zagranicznego zakładu ubezpieczeń, do likwidacji działalności głównego oddziału stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 85, poz. 426, z 1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189, Nr 106, poz.

496 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54, poz. 349, Nr 117, poz. 751, Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 940 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 756).

Art. 42p.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń odpowiada za zobowiązania głównego oddziału całym swoim majątkiem.

Art. 42r.

Dyrektor głównego oddziału, który nie powiadomi ministra właściwego do spraw instytucji finansowych oraz nie ogłosi trzykrotnie w gazecie ogólnopolskiej o okolicznościach, o których mowa w art. 42l ust. 1, odpowiada majątkiem osobistym i solidarnie z zagranicznym zakładem ubezpieczeń za szkodę wyrządzoną z tego tytułu wierzycielom.

Rozdział 5

Gospodarka finansowa zakładu ubezpieczeń i fundusze ubezpieczeniowe

Art. 45.

art. 43 i 44 skreślone

1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności.
2. Kapitał gwarancyjny wynosi trzecią część marginesu wypłacalności, jednak nie mniej niż minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego dla każdej grupy ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej.

Art. 45a.

1. Środki własne są to aktywa zakładu ubezpieczeń, z wyłączeniem aktywów przeznaczonych na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań i wartości niematerialnych i prawnych. Przy ustalaniu wartości środków własnych uwzględnia się:
 - 1) opłaconą część kapitału akcyjnego (zakładowego) - wielkość dodatnia,
 - 2) kapitał zapasowy - wielkość dodatnia,
 - 3) kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny - wielkość dodatnia lub ujemna,
 - 4) kapitał rezerwowy pozostały - wielkość dodatnia,
 - 5) wartości niematerialne i prawne (z wyłączeniem prawa użytkowania wieczystego gruntu, własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego lub użytkowego) - wielkość ujemna,
 - 6) nie podzielony wynik finansowy z lat ubiegłych: zysk - wielkość dodatnia, strata - wielkość ujemna,
 - 7) wynik finansowy netto okresu sprawozdawczego: zysk - wielkość dodatnia, strata - wielkość ujemna,
 - 8) połowę należnych wpłat na poczet kapitału akcyjnego w przypadku spółek akcyjnych - wartość dodatnia,

- 9) połowę należnych wpłat na poczet kapitału zakładowego, jeżeli co najmniej 25% kapitału zostało opłacone, w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych - wartość dodatnia.
2. Do środków własnych zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w formie towarzystwa, w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych, zalicza się:
- 1) środki określone w ust. 1,
 - 2) środki w wysokości 50 % nie wpłaconych dopłat, których towarzystwo może zażądać od ubezpieczonych na podstawie statutu; wartość tych środków nie może przekroczyć 50% obliczonego marginesu wypłacalności.
3. Na wniosek zakładu ubezpieczeń i na podstawie przedstawionych przez zakład dowodów organ nadzoru, w drodze decyzji, może wyrazić zgodę na zaliczenie do środków własnych:
- 1) całości lub części różnicy między wartością bilansową a aktualną ceną sprzedaży aktywów, pod warunkiem, że te różnice nie mają charakteru wyjątkowego,
 - 2) kapitału pożyczek pod warunkiem, że:
 - a) kapitał pożyczek nie stanowi więcej niż 25% środków własnych,
 - b) kapitał pożyczek jest opłacony w pełnej wysokości,
 - c) w umowie pożyczki zawarto warunki, zgodnie z którymi kapitał pożyczek, w przypadku upadłości lub likwidacji zakładu ubezpieczeń, może być spłacony dopiero po zaspokojeniu wszystkich innych wierzycieli zakładu ubezpieczeń,
 - d) w przypadku pożyczek z określonym okresem spłaty, pierwotny okres spłaty nie wynosi mniej niż 5 lat; nie później jednak niż rok przed terminem spłaty, zakład ubezpieczeń obowiązany jest przedstawić do zatwierdzenia przez organ nadzoru plan określający sposób utrzymania lub podniesienia środków własnych do wymaganej wartości przed terminem spłaty, chyba że warunki zaliczenia pożyczki do środków własnych stopniowo ograniczają wartość pożyczki zaliczanej do środków własnych przez okres co najmniej 5 lat przed terminem spłaty. Organ nadzoru może zezwolić na przedterminową spłatę pożyczek na wniosek zakładu ubezpieczeń pod warunkiem, że nie spowoduje to naruszenia przez zakład ubezpieczeń art. 45 ust. 1,
 - e) w przypadku pożyczek, których termin spłaty nie jest ustalony, pożyczki te mogą być spłacane tylko z zachowaniem pięcioletniego okresu wypowiedzenia, chyba że nie są już zaliczane do środków własnych. Dokonanie przedterminowej spłaty może nastąpić tylko i wyłącznie po uzyskaniu uprzedniej zgody organu nadzoru. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany zawiadomić organ nadzoru o planowanej spłacie na co najmniej 6 miesięcy przed ustalonym terminem spłaty i przedstawić aktualne dane o wartości środków własnych oraz dane o wartości środków własnych przed i po dokonaniu spłaty. Organ nadzoru może zezwolić na spłatę pożyczek pod warunkiem, że nie spowoduje to naruszenia przez zakład ubezpieczeń art. 45 ust. 1,
 - f) z umowy pożyczki będzie wynikać, że przedterminowa spłata pożyczki będzie możliwa jedynie w przypadkach określonych w lit. b) lub lit. c),

- g) w umowie pożyczki zawarto warunki, zgodnie z którymi umowa pożyczki może być zmieniona tylko po otrzymaniu od organu nadzoru zgody na planowane zmiany.

Art. 46.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia, określa:
 - 1) sposób wyliczenia i wysokość marginesu wypłacalności,
 - 2) minimalną wysokość kapitału gwarancyjnego dla każdego rodzaju ubezpieczeń oraz dla reasekuracji czynnej.Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia konieczność zapewnienia wypłacalności zakładów ubezpieczeń.
2. Zakład ubezpieczeń przedstawia organowi nadzoru razem z bilansem rocznym wyliczenie marginesu wypłacalności oraz dowód posiadania środków własnych w wysokości marginesu wypłacalności.

Art. 46a.

1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany przedstawiać organowi nadzoru kwartalne i roczne sprawozdania finansowe podpisane przez zarząd, w przypadku ubezpieczeń na życie również przez aktuarium, a w przypadku pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych - dołączyć opinię aktuarium.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, zasady sporządzania kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych przedstawianych organowi nadzoru, formę tych sprawozdań oraz sposób potwierdzania przez zarząd zgodności tych sprawozdań ze stanem faktycznym. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia wysokość i strukturę kapitału akcyjnego, wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, prawidłowość polityki lokacyjnej, wysokość i pokrycie środkami własnymi marginesu wypłacalności oraz inne informacje mające wpływ na sytuację finansową zakładu ubezpieczeń.
3. Przepisy ust. 1 i 2 nie naruszają przepisów o rachunkowości.

Art. 48.

1. Jeżeli środki własne zakładu ubezpieczeń są niższe niż:
 - 1) wymagany margines wypłacalności - zakład ubezpieczeń jest obowiązany przedłożyć, na żądanie organu nadzoru, plan przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych (plan finansowy),
 - 2) wymagany kapitał gwarancyjny - zakład ubezpieczeń jest obowiązany niezwłocznie:
 - a) powiadomić organ nadzoru,
 - b) przedstawić do zatwierdzenia organowi nadzoru plan krótkoterminowego podwyższenia środków własnych (krótkoterminowy plan wypłacalności).

art. 47 uchylony

2. Organ nadzoru może wyznaczyć zakładowi ubezpieczeń termin na sporządzenie planu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b), oraz zlecić jego uzupełnienie lub ponowne opracowanie.
3. Jeżeli zakład ubezpieczeń nie opracuje krótkoterminowego planu wypłacalności lub przedstawiony plan nie gwarantuje przywrócenia wypłacalności i organ nadzoru odmówi jego zatwierdzenia albo gdy realizacja tego planu okaże się nieskuteczna, organ nadzoru może ustanowić zarząd komisaryczny na okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 2 lata. Ustanowienie zarządu komisarycznego nie wpływa na organizację i sposób działania zakładu ubezpieczeń jako osoby prawnej, z wyjątkiem zmian przewidzianych w ustawie.
4. Na zarząd komisaryczny przechodzi prawo podejmowania decyzji we wszelkich sprawach zastrzeżonych w ustawie i statucie do właściwości organów zakładu ubezpieczeń. Z dniem ustanowienia zarządu komisarycznego zarząd zakładu ubezpieczeń ulega rozwiązaniu, a ustanowione prokury i pełnomocnictwa wygasają. Na czas trwania zarządu komisarycznego kompetencje innych organów zakładu ubezpieczeń ulegają zawieszeniu.
5. Na decyzję o ustanowieniu zarządu komisarycznego radzie nadzorczej zakładu ubezpieczeń służy skarga do *[Naczelnego Sądu Administracyjnego]* **<sądu administracyjnego>**.
6. Zarząd komisaryczny opracowuje i uzgadnia z organem nadzoru krótkoterminowy plan wypłacalności, zapewnia należyte jego wykonanie oraz nie rzadziej niż co trzy miesiące, informuje organ nadzoru o wynikach jego realizacji.
7. Szczegółowe zadania zarządu komisarycznego, terminy ich wykonania oraz wynagrodzenia członków zarządu komisarycznego określa się w decyzji o ustanowieniu zarządu. Koszty działalności zarządu komisarycznego obciążają zakład ubezpieczeń.
8. Ustanowienie zarządu komisarycznego podlega zgłoszeniu do rejestru właściwego dla zakładu ubezpieczeń.

Art. 48a.

1. Suma ubezpieczenia od pojedynczego ryzyka na udziale własnym nie może przekroczyć 25% łącznej wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i kapitału własnego.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ nadzoru może wyrazić zgodę na wysokość innej sumy ubezpieczenia niż określana w ust. 1.

Art. 49.

1. Zakład ubezpieczeń tworzy:
 - 1) kapitał zapasowy lub rezerwowy,
 - 2) rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.
2. Zakład ubezpieczeń może tworzyć w ciężar kosztów:
 - 1) fundusz prewencyjny przeznaczony na finansowanie działalności zapobiegawczej, w wysokości nie przekraczającej 1% składki na udziale własnym,

zmiana w ust. 5 w art. 48 wchodzi w życie z dn. 1.01.2004 r. (Dz.U. 2002 r. Nr 153, poz. 1271)

- 2) fundusze i rezerwy specjalne przewidziane w statucie.
3. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym zwane są funduszem ubezpieczeniowym.

Art. 50.

1. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia.
2. Na rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się:
 - 1) rezerwa składek,
 - 2) rezerwa na ryzyka niewygasłe,
 - 3) rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym rezerwa na skapitalizowaną wartość rent,
 - 4) rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka),
 - 5) rezerwa w dziale ubezpieczeń na życie,
 - 6) rezerwa w dziale ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający,
 - 7) rezerwa na premie i rabaty (bonifikaty) dla ubezpieczonych,
 - 8) pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie.
3. Rezerwy, o których mowa w ust. 2 pkt 5, 6 i 7, oraz rezerwa na skapitalizowaną wartość rent zwiększane są w całości lub określonej części o dochody z tytułu lokat tych rezerw, z uwzględnieniem warunków umowy ubezpieczenia i odpowiednich formuł matematycznych wykorzystywanych przy obliczaniu rezerw.

Art. 51.

1. Tworzy się Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, zwany dalej "Funduszem".
2. Do zadań Funduszu należy wypłacanie odszkodowań i świadczeń z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 3, w granicach określonych na podstawie przepisu art. 5:
 - 1) za szkodę na osobie, gdy szkoda wyrządzona została w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną:
 - a) posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem mechanicznym, a nie ustalono ich tożsamości i nie zidentyfikowano pojazdu,
 - b) rolnika, a nie ustalono jego tożsamości,
 - 2) za szkodę na mieniu i osobie, gdy:
 - a) posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony ubezpieczeniem obowiązkowym,
 - b) rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym wyrządzili szkodę pozostającą w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, a rolnik nie miał ubezpieczenia obowiązkowego.
3. Jeżeli poszkodowany, w przypadkach określonych w ust. 2, może zaspokoić roszczenie na podstawie umowy ubezpieczenia dobrowolnego, Fundusz wyrównuje szkodę w części nie zaspokojonej.

4. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń do zadań Funduszu należy również zaspokajanie roszczeń osób uprawnionych z tytułu:
 - 1) umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3,
 - 2) umów ubezpieczenia na życie w wysokości 50% wierzytelności, nie więcej jednak niż kwota będąca równowartością w złotych 30 000 EURO, według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego, zgodnie z tabelą kursową ogłaszaną przez Narodowy Bank Polski, obowiązującą w dniu ogłoszenia upadłości.
5. Fundusz nie wypłaca odszkodowań z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 4 pkt 1, za szkody spowodowane ruchem pojazdów będących w posiadaniu osób zagranicznych; nie dotyczy to poszkodowanych obywateli polskich.
6. Wypłaty z Funduszu, o których mowa w ust. 2, na rzecz osób zagranicznych, w rozumieniu przepisów prawa dewizowego, dokonywane są na zasadzie wzajemności co do zasady i zakresu.
7. Do zadań Funduszu należy również zaspokajanie roszczeń osób uprawnionych z tytułu umów ubezpieczenia, o których mowa w ust. 4, i w zakresie, o którym mowa w ust. 4, w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń lub umorzenia postępowania upadłościowego, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, a także w przypadku zarządzenia likwidacji przymusowej zakładu ubezpieczeń, który nie spełnia świadczeń ubezpieczeniowych.

Art. 52.

1. Fundusz ma osobowość prawną. Siedzibą Funduszu jest miasto stołeczne Warszawa.
2. Fundusz ma prawo wystawiania tytułu wykonawczego w rozumieniu przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w zakresie egzekucji opłaty, o której mowa w art. 90e ust. 1.
3. W zakresie określonym w ust. 2 Fundusz ma prawo używania pieczęci urzędowej zawierającej pośrodku wizerunek orła, a w otoku napis odpowiadający nazwie jednostki organizacyjnej uprawnionej do używania tej pieczęci.

Art. 53.

1. Dochodami Funduszu są:
 - 1) wpłaty zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3,
 - 2) dochody z lokat środków Funduszu dokonywanych według zasad określonych w art. 61-64,
 - 3) wpływy z tytułu opłat, przewidzianych w art. 90e ust. 1, z zastrzeżeniem art. 90e ust. 3,
 - 4) wpłaty zakładów ubezpieczeń prowadzących ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie) w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność ubezpieczeniową w tym zakresie.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, wysokość procentu składki zainkasowanej brutto wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Funduszu oraz terminy wpłat oddzielnie dla ubezpieczeń określonych w dziale I i II. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględni zagwarantowanie płynności finansowej Funduszu.

Art. 53a.

1. Fundusz jest obowiązany, w ciągu 3 miesięcy od zakończenia roku obrotowego, sporządzić oraz przedstawić organowi nadzoru sprawozdanie finansowe na ostatni dzień roku obrotowego oraz sprawozdanie z działalności Funduszu w tym okresie.
2. W razie ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń, Fundusz obowiązany jest do składania sprawozdania z działalności na koniec każdego kwartału.
3. Zgromadzenie Członków Funduszu zatwierdza sprawozdanie z działalności Funduszu, o którym mowa w ust. 1, po wydaniu opinii przez organ nadzoru.
4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady sporządzania sprawozdania z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz jego badania. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, wskaże terminy, w jakich powinno być składane sprawozdanie z działalności, oraz formę tych sprawozdań.

Art. 54.

1. Organami Funduszu są: Zgromadzenie Członków, Rada Funduszu i Zarząd.
2. Statut Funduszu określa organizację, sposób działania oraz zasady gospodarki finansowej, a w szczególności:
 - 1) sposób powołania, organizację oraz kadencję organów Funduszu,
 - 2) zakres kompetencji organów Funduszu,
 - 3) prawa i obowiązki członków oraz sposób głosowania,
 - 4) zasady działania Funduszu,
 - 5) zasady prowadzenia gospodarki finansowej,
 - 6) zasady uchwalania zmian statutu,
 - 7) udział w organach funduszu przedstawicieli zakładów ubezpieczeń prowadzących ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie) w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego ubezpieczenia w tym dziale.
3. Statut i jego zmiany sporządza się w formie aktu notarialnego.
4. Organ nadzoru zatwierdza statut i jego zmiany. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych na wniosek organu nadzoru ogłasza statut lub jego zmiany w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.
5. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń przedstawiciel organu nadzoru staje się członkiem Rady Funduszu, do zakończenia procesu związanego z zaspokajaniem roszczeń i świadczeń upadłego zakładu ubezpieczeń. Przedstawiciel może żądać od zarządu informacji i wyjaśnień.

6. Koszty działalności Funduszu pokrywane są z jego dochodów.

Art. 55.

1. Fundusz obowiązany jest wypłacić odszkodowanie lub spełnić świadczenie, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1, w terminie do 60 dni, licząc od dnia otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń.
2. W przypadku gdy w sprawie dotyczącej odszkodowania toczy się postępowanie karne lub przed kolegium do spraw wykroczeń, Fundusz obowiązany jest wypłacić odszkodowanie lub spełnić świadczenie, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1, w terminie do 14 dni od zakończenia tych postępowań, jednakże bezsporną część odszkodowania lub świadczenia wypłaca się w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia. **art. 56 i 57 skreślone z dn. 1.10.2003 r. (Dz.U. 2003 r. Nr 60, poz. 535)**
3. Po wypłacie odszkodowania Fundusz dochodzi zwrotu wypłaconych kwot od sprawcy i osoby, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy na ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3. W uzasadnionych przypadkach Fundusz może odstąpić od dochodzenia części lub całości odszkodowania.
4. Odsetki za zwłokę w wypłacie odszkodowania ponoszą Fundusz i zakład ubezpieczeń, każdy w swoim zakresie.
5. Fundusz nie odpowiada za szkody na osobie i mieniu wyrządzone przez kierującego posiadaczowi pojazdu lub wyrządzone rolnikowi przez osoby jemu bliskie lub za które ponosi odpowiedzialność.

[Art. 56.

1. *Fundusz przejmuje z masy upadłościowej upadłego zakładu ubezpieczeń zobowiązania szkodowe wraz z aktami oraz wypłaca poszkodowanym i uprawnionym świadczenia z umów na ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3.*
2. *Po wypłaceniu świadczeń, o których mowa w ust. 1, Fundusz niezwłocznie przedstawia syndykowi wypłacone kwoty jako swoją wierzytelność wobec masy upadłości.*
3. *Wierzytelności, o których mowa w ust. 2, Fundusz może zgłaszać syndykowi do czasu prawomocnego wykonania planu podziału funduszków masy. Art. 167 §1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz. 1 i z 1995 r. Nr 85, poz. 426) nie stosuje się do wierzytelności Funduszu.*
4. *Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek organu nadzoru, określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowy procent składki wnoszonej przez członków Funduszu oraz terminy wpłat, w razie gdy posiadane przez Fundusz środki nie wystarczają na zaspokojenie wszelkich roszczeń kierowanych wobec Funduszu. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględni sytuację finansową Funduszu oraz wysokość zobowiązań.*
5. *W przypadku, o którym mowa w art. 51 ust. 7, Fundusz przejmuje z zakładu ubezpieczeń akta szkodowe oraz wypłaca poszkodowanym i uprawnionym*

świadczenia, po ustaleniu odpowiedzialności tego zakładu i wysokości świadczenia.

6. Z dniem wypłaty przez Fundusz świadczenia, o którym mowa w ust. 5, na Fundusz przechodzi, z mocy prawa, roszczenie o zwrot wypłaconego świadczenia do zakładu ubezpieczeń, którego zobowiązanie Fundusz zrealizował.]

[Art. 57.

1. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie):

- 1) minister właściwy do spraw instytucji finansowych na wniosek organu nadzoru określi, w drodze rozporządzenia, procent składki wnoszonej na rzecz Funduszu przez zakłady ubezpieczeń prowadzące ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie),
- 2) Fundusz wyodrębnia rachunek, na który wnoszone są wpłaty określone w pkt 1,
- 3) Fundusz zaspokaja roszczenia do wysokości określonej w art. 51 ust. 4 pkt 2 na podstawie ustalonej w postępowaniu upadłościowym listy wierzytelności.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględni zagwarantowanie płynności finansowej Funduszu w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu lub zakładów ubezpieczeń prowadzących ubezpieczenia w dziale I.

2. Przepisy art. 56 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.]

Art. 58.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, zasady reasekuracji ryzyk ubezpieczeniowych za granicą. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględni zasady rozpraszania ryzyka reasekuracji zagranicznej w odniesieniu do krajów i grup kapitałowych.

Rozdział 6

art. 59 uchylony

Lokaty

Art. 60.

Zakład ubezpieczeń dokonuje lokat środków na warunkach określonych w niniejszym rozdziale.

Art. 61.

1. Zakład ubezpieczeń obowiązany jest lokować swoje środki w taki sposób, aby uwzględniając rodzaj i strukturę prowadzonych ubezpieczeń osiągnąć jak największy stopień bezpieczeństwa i rentowności przy jednoczesnym zachowaniu płynności środków.
2. Zakład ubezpieczeń zawiadamia organ nadzoru o:

- 1) nabyciu udziałów bądź akcji przedsiębiorcy, jeżeli przekraczają one 10% wartości nominalnego kapitału akcyjnego (zakładowego) tego przedsiębiorcy,
 - 2) lokatach w przedsiębiorstwach zależnych od zakładu ubezpieczeń lub od których on jest zależny.
3. Jeżeli sposób lokowania środków zakładu ubezpieczeń może zagrozić jego wypłacalności, organ nadzoru może nałożyć ograniczenia sposobów lokowania tych środków.
4. Nabycie lub posiadanie akcji przez podmiot zależny uważa się za nabycie lub posiadanie akcji przez podmiot dominujący.

Art. 62.

1. Organ nadzoru, w przypadkach określonych w art. 61 ust. 2, może zakazać nabycia dalszych udziałów zakładu ubezpieczeń w tym przedsiębiorstwie lub ograniczyć zakres udziału, jeżeli może to zagrozić gospodarce finansowej zakładu ubezpieczeń.
2. Przepis ust. 1 stosuje się także, gdy członek zarządu bądź rady nadzorczej zakładu ubezpieczeń jest członkiem zarządu przedsiębiorstwa wymienionego w ust. 1, jest poważnym udziałowcem przedsiębiorstwa lub wywiera istotny wpływ na politykę zarządu przedsiębiorstwa.

Art. 63.

1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany posiadać aktywa spełniające warunki określone w ustawie w wysokości nie niższej niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
2. Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych powinny być dokonane w walucie, w której ustalane są zobowiązania z umów ubezpieczenia, z tytułu których tworzy się odpowiednie rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.
3. Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych powinny być w odpowiedni sposób zróżnicowane, tak aby nie były one związane z jednym rodzajem aktywów lub jednym podmiotem.
4. Termin wymagalności aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych powinien odpowiadać terminowi wymagalności zobowiązań z umów ubezpieczenia.
5. Aktywami stanowiącymi pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych mogą być wyłącznie następujące aktywa znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - 1) papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa i inne instrumenty finansowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa,
 - 2) obligacje jednostek samorządu terytorialnego lub związków tych jednostek, obligacje miasta stołecznego Warszawy i inne instrumenty finansowe emitowane lub gwarantowane przez jednostki samorządu terytorialnego, związki tych jednostek lub miasto stołeczne Warszawę,

- 3) inne dłużne papiery wartościowe o stałej stopie dochodu,
 - 4) akcje dopuszczone do publicznego obrotu na rynku regulowanym,
 - 5) jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych,
 - 6) akcje nie dopuszczone do publicznego obrotu na rynku regulowanym,
 - 7) udziały i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu,
 - 8) listy zastawne,
 - 9) pożyczki zabezpieczone hipotecznie,
 - 10) pożyczki zabezpieczone gwarancjami banku lub innej instytucji finansowej,
 - 11) pożyczki pod zastaw praw wynikających z umów ubezpieczenia na życie,
 - 12) inne pożyczki,
 - 13) nieruchomości, z wyłączeniem nieruchomości rolnych i nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby,
 - 14) depozyty bankowe,
 - 15) należności od reasekuratorów zabezpieczone gwarancjami banku lub innej instytucji finansowej,
 - 16) należności depozytowe od cedentów i należności od cedentów, których okres spłaty nie jest dłuższy niż 3 miesiące,
 - 17) należności od ubezpieczających wynikające z zawartych umów ubezpieczenia, których okres spłaty nie jest dłuższy niż 3 miesiące,
 - 18) należności od pośredników ubezpieczeniowych wynikające z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, których okres spłaty nie jest dłuższy niż 3 miesiące,
 - 19) należności od budżetu,
 - 20) środki trwałe inne niż nieruchomości, jeżeli dokonuje się od nich odpisów amortyzacyjnych według stawek amortyzacyjnych ustalonych z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny,
 - 21) środki pieniężne,
 - 22) zarachowane czynsze i odsetki,
 - 23) nie rozliczone koszty akwizycji w zakresie zgodnym z ustaleniem wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
6. Wartość aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustalana jest z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny. Jeżeli zakład ubezpieczeń ustala wartości aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w sposób naruszający zasadę ostrożnej wyceny, organ nadzoru może zobowiązać zakład ubezpieczeń do dokonywania wyceny indywidualnych aktywów po cenach sprzedaży netto.
7. Prezes Rady Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, szczególne warunki, które spełniać powinny aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

8. Organ nadzoru może, na wniosek zakładu ubezpieczeń, udzielić czasowego zezwolenia na uznawanie za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywów innych niż określone w ust. 5.
9. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia, może udzielić zezwolenia ogólnego na uznawanie za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywów znajdujących się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych wydając rozporządzenie uwzględnia konieczność zachowania bezpieczeństwa i rentowności aktywów.

Art. 64.

1. Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych nie mogą przekraczać:
 - 1) 40% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w papierach wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu na rynku regulowanym i jednostkach uczestnictwa lub certyfikatach inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych,
 - 2) 25% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w nieruchomościach i pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie, z zastrzeżeniem, że aktywa te nie mogą przekraczać:
 - a) 10% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w jednej nieruchomości lub kilku nieruchomościach, które ze względu na swoje położenie powinny być uznane za jedną lokatę,
 - b) 5% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w pożyczce zabezpieczonej hipotecznie udzielonej temu samemu pożyczkobiorcy lub grupie pożyczkobiorców zależnych lub stowarzyszonych,
 - 3) 10% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w listach zastawnych, akcjach nie dopuszczonych do obrotu publicznego na rynku regulowanym, udziałach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu, z zastrzeżeniem, że udział zakładu ubezpieczeń w kapitale podstawowym przedsiębiorstwa, które jest emitentem tych papierów wartościowych, nie przekracza 10%,
 - 4) 10% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w dłużnych papierach wartościowych o stałej kwocie dochodu i pożyczkach zabezpieczonych gwarancjami banku lub innej instytucji finansowej, z wyłączeniem papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa albo organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Rzeczpospolita Polska, pożyczek udzielanych Skarbowi Państwa lub gwarantowanych przez Skarb Państwa albo organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Rzeczpospolita Polska, papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez samorząd terytorialny, pożyczek udzielanych samorządowi terytorialnemu lub gwarantowanych przez samorząd terytorialny,
 - 5) 5% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w papierach wartościowych jednego emitenta lub grupie emitentów zależnych lub stowarzyszonych albo w pożyczkach jednego pożyczkobiorcy lub grupie pożyczkobiorców zależnych lub stowarzyszonych, z wyłączeniem papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa

- albo organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Rzeczpospolita Polska, pożyczek udzielanych Skarbowi Państwa lub gwarantowanych przez Skarb Państwa albo organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Rzeczpospolita Polska, papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez samorząd terytorialny, pożyczek udzielanych samorządowi terytorialnemu lub gwarantowanych przez samorząd terytorialny,
- 6) 5% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w pożyczkach, które nie są zabezpieczone hipotecznie albo gwarancją banku lub innej instytucji finansowej, przy czym aktywa te nie mogą przekraczać 1% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w jednej pożyczce,
 - 7) 20% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w należnościach od cedentów, reasekuratorów, ubezpieczonych lub pośredników ubezpieczeniowych, pod warunkiem, że należności te są zabezpieczone hipotecznie albo gwarancją banku lub innej instytucji finansowej,
 - 8) 5% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w należnościach od cedentów, reasekuratorów, ubezpieczonych lub pośredników ubezpieczeniowych, które nie są zabezpieczone hipotecznie albo gwarancją banku lub innej instytucji finansowej,
 - 9) 5% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w środkach trwałych,
 - 10) 3% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w środkach pieniężnych,
 - 11) 3% wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zarachowanych czynszach i odsetkach.
2. Z ograniczeń określonych w ust. 1 wyłączone są aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający.

Rozdział 7

Łączenie się zakładów ubezpieczeń, przeniesienie umów ubezpieczenia oraz likwidacja przymusowa i dobrowolna

Art. 65.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych wydaje zezwolenie na połączenie zakładów ubezpieczeń. Zakłady ubezpieczeń są obowiązani udowodnić, że po połączeniu będą dysponować środkami własnymi w wysokości wymaganego marginesu wypłacalności.

Art. 66.

1. Zakład ubezpieczeń może zawrzeć z innym zakładami ubezpieczeń umowę o przeniesienie całości lub części ubezpieczeń (przeniesienie portfela). Umowa wymaga zatwierdzenia przez organ nadzoru.
2. Zarówno zakład ubezpieczeń przejmujący portfel ubezpieczeniowy, jak i zakład ubezpieczeń przekazujący portfel po zawarciu umowy są obowiązane posiadać środki własne w wysokości marginesu wypłacalności.

3. Organ nadzoru może, w uzasadnionych przypadkach, zwolnić zakład ubezpieczeń przekazujący lub przejmujący portfel od obowiązku, o którym mowa w ust. 2.
4. Przed zatwierdzeniem umowy organ nadzoru ogłosi, dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, o zamierzonym przeniesieniu portfela i wezwie ubezpieczonych do zgłaszania sprzeciwów w terminie 3 miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia.
5. Organ nadzoru zatwierdza umowę o przeniesienie portfela, jeżeli interesy ubezpieczonych i uprawnionych są w pełni zabezpieczone, a ogólna suma ubezpieczeń osób, które zgłosiły sprzeciw, nie przekroczy jednej dziesiątej części przenoszonego portfela ubezpieczeń.
6. Ubezpieczeni, którzy zgłosili sprzeciw, mają prawo wypowiedzenia umowy ubezpieczenia na ostatni dzień trzeciego miesiąca od daty zatwierdzenia umowy, o której mowa w ust. 1.
7. Jednocześnie z przeniesieniem portfela następuje przekazanie środków finansowych zakładu ubezpieczeń przekazującego do zakładu ubezpieczeń przyjmującego w odpowiedniej dla danego rodzaju ubezpieczeń wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
8. W przypadku likwidacji przymusowej lub upadłości zakładu ubezpieczeń przepisy ust. 4-6 nie mają zastosowania.
9. Organ nadzoru może w uzasadnionych przypadkach określić wartość środków finansowych, o których mowa w ust. 7, lub wyrazić zgodę na przeniesienie portfela ubezpieczeń bez przekazania środków finansowych.

Art. 67.

Likwidacja zakładu ubezpieczeń może być dobrowolna lub przymusowa.

Art. 68.

1. W razie wystąpienia przyczyny powodującej likwidację zakładu ubezpieczeń, jest on obowiązany zawiadomić o tym niezwłocznie ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i organ nadzoru oraz podać skład organu likwidacyjnego.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może wyznaczyć likwidatora z urzędu.

Art. 69.

Likwidatorzy są obowiązani do składania sprawozdań o przebiegu likwidacji w terminach i w sposób określony przez organ nadzoru.

Art. 70.

1. Do likwidacji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, z wyjątkiem małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, stosuje się odpowiednio przepisy art. 445 § 1, art. 446, 447 § 1, art. 448 § 1 i 2, art. 449-451 § 1 zdanie pierwsze i drugie, § 2 i 3, art. 452-454, 457, 459 i 460 Kodeksu handlowego, przy czym spółkę

akcyjną i akcjonariuszy zastępuje się przez towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych i jego członków.

2. O zakończeniu likwidacji małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych likwidator zawiadamia niezwłocznie organ nadzoru.

Art. 71.

Środki wchodzące w skład funduszków ubezpieczeniowych służą zaspokojeniu roszczeń z tytułu ubezpieczenia. Inne zobowiązania zakładu ubezpieczeń mogą być pokryte ze środków funduszków ubezpieczeniowych dopiero po zaspokojeniu wszystkich roszczeń z tytułu ubezpieczenia.

Art. 72.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych na wniosek organu nadzoru może zarządzić likwidację przymusową w przypadku, gdy:

- 1) działalność zakładu ubezpieczeń jest prowadzona z naruszeniem przepisów prawa lub jest sprzeczna z planem działalności,
- 2) walne zgromadzenie nie podejmie uchwały o pokryciu straty bilansowej lub pomimo podjęcia takiej uchwały strata ta nie zostanie pokryta w określonym terminie,
- 3) zarząd komisaryczny ustanowiony w trybie art. 48 ust. 3 nie doprowadził do przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych zakładu ubezpieczeń,
- 4) zakład ubezpieczeń nie spełnia świadczeń ubezpieczeniowych albo spełnia je z opóźnieniem lub częściowo.

**rozdział 8 (art. 75-81)
skreślony z dn. 1.10.
2003 r. (Dz.U. 2003 r.
Nr 60, poz. 535)**

Art. 73.

W razie zarządzenia likwidacji przymusowej, organ nadzoru wyznacza likwidatora.

Art. 74.

W razie ogłoszenia lub zarządzenia likwidacji zakładu ubezpieczeń, niedopuszczalne jest zawieranie nowych umów ubezpieczenia, przedłużanie umów zawartych lub podwyższanie sum ubezpieczenia.

[Rozdział 8 Upadłość

Art. 75.

Do upadłości zakładu ubezpieczeń stosuje się przepisy prawa upadłościowego ze zmianami przewidzianymi w niniejszej ustawie.

Art. 76.

Organ nadzoru może zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń, jeżeli zakład ubezpieczeń przestał płacić długi lub gdy jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów, a zarząd komisaryczny, ustanowiony w trybie art. 48 ust. 3, nie

doprowadził do przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych zakładu ubezpieczeń.

Art. 76a.

Przed rozstrzygnięciem wniosku o ogłoszenie upadłości sąd zwraca się o opinię do organu nadzoru.

Art. 77.

1. O ogłoszeniu upadłości orzeka sąd wojewódzki właściwy dla siedziby zakładu ubezpieczeń.
2. Organowi nadzoru służy środek odwoławczy na postanowienie sądu w przedmiocie ogłoszenia upadłości.

Art. 78.

1. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń, sąd wyznacza syndyka masy upadłości po zasięgnięciu opinii organu nadzoru. Syndykiem może być inny zakład ubezpieczeń.
2. Wszelkie urzędy, instytucje oraz inne zakłady ubezpieczeń mają obowiązek udzielania syndykowi informacji niezbędnych do realizowania jego zadań.

Art. 79.

1. Do reprezentowania w postępowaniu upadłościowym interesów ubezpieczonych, uposażonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia sąd, po zasięgnięciu opinii organu nadzoru, wyznacza kuratora, który ma prawo wnoszenia środków zaskarżenia na rzecz tych podmiotów.
2. Kurator jest uprawniony do zawarcia z innym zakładem ubezpieczeń umowy o przeniesienie portfela. Przepisy art. 66 stosuje się odpowiednio.
3. Umowa o przeniesienie portfela może przewidywać obniżenie sum ubezpieczenia lub wysokości wypłacanych okresowo odszkodowań i świadczeń.
4. W przypadku zatwierdzenia umowy przeniesienia portfela przez organ nadzoru, kurator ogłasza jej treść dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim.

Art. 80.

W przypadku niezawarcia przez kuratora umowy o przeniesienie portfela w terminie:

- 1) 3 miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości - w odniesieniu do ubezpieczeń obowiązkowych i ubezpieczeń na życie,
- 2) 1 miesiąca od dnia ogłoszenia upadłości - w odniesieniu do pozostałych ubezpieczeń,

umowy ubezpieczenia zawarte z zakładem ubezpieczeń, którego upadłość została ogłoszona, wygasają.

Art. 81.

Wierzytelności z tytułu umów ubezpieczenia ulegają zaspokojeniu przed podatkami i innymi daninami publicznymi należnymi za ostatnie dwa lata przed ogłoszeniem upadłości.]

Rozdział 9
Nadzór ubezpieczeniowy**Art. 82.**

1. Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, zwana dalej „Komisją”, jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w zakresie:
 - 1) działalności ubezpieczeniowej,
 - 2) funduszy emerytalnych, o których mowa w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
 - 3) pracowniczych programów emerytalnych, o których mowa w przepisach o pracowniczych programach emerytalnych.
2. Nadzór nad Komisją sprawuje minister właściwy do spraw instytucji finansowych.
3. W skład Komisji wchodzi:
 - 1) Przewodniczący Komisji powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wspólny wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego - na pięcioletnią kadencję,
 - 2) zastępcy Przewodniczącego Komisji - przedstawiciel wyznaczony przez:
 - a) ministra właściwego do spraw instytucji finansowych,
 - b) ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
 - 3) członkowie Komisji:
 - a) Przewodniczący Komisji Papierów Wartościowych i Giełd albo wyznaczony przez niego zastępca przewodniczącego,
 - b) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów albo wyznaczony przez niego wiceprezes.
4. W posiedzeniu Komisji z głosem doradczym uczestniczą Rzecznik Ubezpieczonych, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego.
5. Przewodniczącym Komisji może być osoba posiadająca:
 - 1) wyłącznie obywatelstwo polskie,
 - 2) wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub matematyczne,
 - 3) co najmniej czteroletnie doświadczenie w zakresie obejmującym funkcjonowanie sektora ubezpieczeń lub funduszy emerytalnych, rynku kapitałowego lub sektora bankowego.

6. Przewodniczący Komisji może być odwołany przez Prezesa Rady Ministrów przed upływem kadencji z następujących przyczyn:
 - 1) złożenia rezygnacji,
 - 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim,
 - 3) rażącego naruszenia interesów ubezpieczonych lub członków funduszy emerytalnych,
 - 4) rażącego naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw,
 - 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo.
7. W razie śmierci Przewodniczącego Komisji jego kadencja wygasa.
8. Ta sama osoba nie może być Przewodniczącym Komisji dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
9. Przewodniczący Komisji reprezentuje Komisję oraz kieruje jej pracami.
10. Komisja może upoważnić Przewodniczącego Komisji lub pracowników Urzędu Komisji do podejmowania czynności lub załatwiania określonych spraw w drodze indywidualnych rozstrzygnięć administracyjnych, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji Komisji w zakresie:
 - 1) wyrażania opinii w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej,
 - 2) występowania z wnioskiem o cofnięcie zezwolenia, na prowadzenie działalności w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń,
 - 3) zatwierdzenia umowy o przeniesienie portfela ubezpieczeń,
 - 4) występowania z wnioskiem o zarządzenie likwidacji przymusowej zakładu ubezpieczeń i wyznaczenia likwidatora,
 - 5) ustanowienia zarządu komisarycznego zakładu ubezpieczeń,
 - 6) występowania z wnioskiem o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń,
 - 7) wydawania zezwolenia na utworzenie funduszu emerytalnego i towarzystwa emerytalnego,
 - 8) cofania zezwolenia na utworzenie towarzystwa emerytalnego,
 - 9) wydawania zezwolenia na przejęcie zarządzania funduszem emerytalnym oraz połączenie towarzystw,
 - 10) wydawania zezwolenia na nabycie lub objęcie akcji funduszu emerytalnego,
 - 11) wydawania zezwolenia na zmianę statutu funduszu emerytalnego oraz zmianę statutu towarzystwa emerytalnego,
 - 12) wydawania decyzji o likwidacji pracowniczego funduszu emerytalnego.
11. Komisja oraz Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji, zwanego dalej „Urzędem”. Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji.
12. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze zarządzenia, nadaje Komisji statut, określający w szczególności organizację Urzędu oraz sposób podejmowania uchwał przez Komisję.

13. Ilekroć w ustawie jest mowa o organie nadzoru, rozumie się przez to Komisję.

Art. 82a.

1. Zadaniem nadzoru jest ochrona interesów osoby ubezpieczonej i zapobieganie sytuacji, w której zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać ubezpieczonemu należnego świadczenia.
2. Nadzór nad działalnością zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych polega w szczególności na:
 - 1) podejmowaniu działań mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku ubezpieczeń i ochronę ubezpieczonych,
 - 2) wydawaniu zezwoleń na prowadzenie działalności brokerskiej i agencyjnej,
 - 3) kontroli prowadzenia działalności przez zakłady ubezpieczeń i brokerów, w tym w zakresie zgodności ich działalności z przepisami o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
 - 4) podejmowaniu innych działań przewidzianych w ustawie.

dodany ust. 1a w art. 82b wchodzi w życie z dn. 1.01.2003 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 110, poz. 1189 i z 2002 r. Nr 81, poz. 731)

zmiana w ust. 3 w art. 82b wchodzi w życie z dn. 1.01.2004 r. (Dz.U. 2002 r. Nr 153, poz. 1271)

ust. 1 w art. 82c skreślony

<3. Do zadań nadzoru należą zadania Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń określone w ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539 i Nr 88, poz. 961).>

ust. 3 w art. 82c skreślony

Art. 82b.

1. Organ nadzoru współdziała z organami administracji rządowej i innymi instytucjami w zakresie kształtowania polityki gospodarczej państwa dotyczącej ubezpieczeń.
- <1a. Organ nadzoru współpracuje z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.>**
2. Do postępowania przed organem nadzoru stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.
3. Na decyzję organu nadzoru służy skarga do *[Naczelnego Sądu Administracyjnego]* **<sądu administracyjnego>**.

Art. 82c.

2. Członkowie Komisji oraz pracownicy Urzędu nie mogą:
 - 1) być akcjonariuszami (udziałowcami), członkami władz zakładów ubezpieczeń oraz wykonywać czynności związanych z działalnością ubezpieczeniową lub pośrednictwa ubezpieczeniowego, a także podejmować zatrudnienia w zakładzie ubezpieczeń na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze,

ust. 3 w art. 82a wchodzi w życie z dn. 1.01.2004 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 88, poz. 961 i 2002 r. Nr 200, poz. 1689)

- 2) być akcjonariuszami oraz wykonywać obowiązków członka zarządu lub rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego, działającego na podstawie odrębnych przepisów, a także podejmować zatrudnienia w towarzystwie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze,
 - 3) podejmować zatrudnienia w funduszu emerytalnym, działającym na podstawie odrębnych przepisów, na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze.
4. Wynagrodzenia i premie Przewodniczącego Komisji i jego zastępców oraz pracowników Urzędu, a także Rzecznika Ubezpieczonych i pracowników jego Biura są finansowane z wpłat, o których mowa w art. 84 ust. 1 i 2, oraz w art. 203 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 98, poz. 610, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 118, z 1999 r. Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 60, poz. 702, z 2001 r. Nr 8, poz. 64 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253).
- 4a. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady kształtowania wielkości środków przeznaczonych na premie dla Przewodniczącego Komisji i jego zastępców oraz ustalania wysokości tych premii, a także szczegółowe zasady kształtowania wielkości środków na wynagrodzenia i premie dla pracowników Urzędu, Rzecznika Ubezpieczonych i pracowników jego Biura oraz ustalania wysokości tych wynagrodzeń i premii, uwzględniając w szczególności organizację Urzędu, konieczność zapewnienia właściwej realizacji zadań Komisji i Urzędu w zakresie sprawowanego nadzoru oraz poziom płac w instytucjach nadzorowanych.

Art. 83.

1. Organ nadzoru może przeprowadzić w każdym czasie kontrolę działalności i stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń.
2. Przy przeprowadzaniu kontroli organ nadzoru może korzystać z usług podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.
3. Organ nadzoru może żądać od zakładów ubezpieczeń wyjaśnień i informacji dotyczących zakładu ubezpieczeń i jego gospodarki finansowej oraz zarządzić przekazywanie wymaganych danych.
4. Organ nadzoru może wydawać zalecenia mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowanie działalności zakładu ubezpieczeń do przepisów prawa.
5. W razie niewykonywania zaleceń, o których mowa w ust. 4, prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów prawa, statutu, odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji, o których mowa w ust. 3, organ nadzoru może:
 - 1) nakładać na członków zarządu zakładu ubezpieczeń lub prokurentów kary pieniężne do wysokości trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia brutto tej osoby, wyliczonego na podstawie wynagrodzenia za ostatnie 3 miesiące przed nałożeniem kary,
 - 2) nakładać na zakład ubezpieczeń kary pieniężne do wysokości 0,5% zbioru składki brutto za rok poprzedni,

**ust. 5 w art. 82c
skreślony**

- 3) występować do właściwego organu zakładu ubezpieczeń z wnioskiem o odwołanie członka zarządu lub prokurenta,
 - 4) występować z wnioskiem do właściwego organu zakładu ubezpieczeń o zawieszenie w czynnościach członków zarządu zakładu ubezpieczeń do czasu rozpatrzenia wniosku o ich odwołanie.
6. Zakład ubezpieczeń przekazuje organowi nadzoru oraz Rzecznikowi Ubezpieczonych wzory umów ubezpieczenia i wniosków o ubezpieczenie, teksty ogólnych warunków ubezpieczenia oraz inne formularze używane przez zakład przy zawieraniu umów ubezpieczenia, w terminie 14 dni od dnia wprowadzenia ich do obrotu.
7. W razie ogłaszania przez zakład ubezpieczeń, w formie reklamy lub za pomocą formularzy, informacji niezgodnych ze stanem faktycznym lub mających na celu wprowadzenie w błąd, organ nadzoru może:
- 1) zakazać zakładowi ubezpieczeń prowadzenia reklamy w określony sposób lub używania druków o określonej treści,
 - 2) dokonać sprostowania na koszt zakładu ubezpieczeń,
 - 3) nałożyć karę pieniężną oraz podjąć inne czynności, o których mowa w ust. 5.
8. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, zakres i tryb przeprowadzania kontroli, o której mowa w ust. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia konieczność przeprowadzenia skutecznej kontroli, mającej na celu sprawdzenie działalności i stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń oraz stwierdzenie zgodności działalności z prawem, uzyskanym zezwoleniem i statutem.

Art. 83a.

1. Organ nadzoru może żądać od władz zakładu ubezpieczeń zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
2. Jeżeli w ciągu dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania walne zgromadzenie nie zostanie zwołane, organ nadzoru zwołuje walne zgromadzenie. Koszty zwołania i odbycia walnego zgromadzenia ponosi zakład ubezpieczeń.
3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 organ nadzoru deleguje swego przedstawiciela do udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy albo członków towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.
4. Przedstawiciel organu nadzoru, o którym mowa w ust. 3, może zabierać głos w sprawach objętych porządkiem obrad walnego zgromadzenia, a także w innych sprawach nie objętych porządkiem obrad.

Art. 83b.

1. Organ nadzoru może przeprowadzić w każdym czasie kontrolę działalności i stanu majątkowego podmiotów prowadzących działalność brokerską.

2. Organ nadzoru może żądać od podmiotów, o których mowa w ust. 1, wyjaśnień i informacji dotyczących ich działalności i gospodarki finansowej oraz zarządzić przekazywanie wymaganych danych.
3. Przepisy art. 83 stosuje się odpowiednio do nadzoru nad działalnością podmiotów prowadzących działalność brokerską, z zastrzeżeniem, że kary pieniężne wynoszą:
 - 1) do wysokości trzykrotnej prowizji uzyskanej za ostatnie 3 miesiące przed nałożeniem kary - w przypadku osoby prawnej,
 - 2) do wysokości dwudziestokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw - w przypadku osoby fizycznej.

nowe brzmienie art.
85 wchodzi w życie z
dn. 1.01.2004 r.
(Dz.U. 2002 r. Nr
153, poz. 1271)

Art. 84.

1. Koszty nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską ponoszą zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,14% zbioru składek brutto.
2. Koszty funkcjonowania działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura ponoszą zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,01% zbioru składek brutto.
3. Należności z tytułów, o których mowa w ust. 1 i 2, podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, wysokość i sposób obliczania wpłat na pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 1 i 2, proporcjonalnie do składki przypisanej brutto, terminy uiszczania wpłat oraz wysokość odsetek za ich nieuiszczenie w terminie.

[Art. 85.

Od decyzji ministra właściwego do spraw instytucji finansowych wydanych w sprawach określonych w niniejszej ustawie zakładom ubezpieczeń przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.]

<Art. 85.

Od decyzji ministra właściwego do spraw finansów publicznych wydanych w sprawach określonych w niniejszej ustawie, zakładom ubezpieczeń przysługuje skarga do sądu administracyjnego.>

Rozdział 10

Ubezpieczeniowy samorząd gospodarczy

Art. 86.

1. Zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tworzą ubezpieczeniowy samorząd gospodarczy.
2. Organizacją ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego jest Polska Izba Ubezpieczeń, zwana dalej "Izbą".

3. Przynależność do Izby jest obowiązkowa i powstaje z chwilą podjęcia przez zakład ubezpieczeń działalności ubezpieczeniowej.
4. Izba ma osobowość prawną. Siedzibą Izby jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 86a.

1. Organami Izby są:
 - 1) zebranie przedstawicieli,
 - 2) zarząd,
 - 3) komisja rewizyjna,
 - 4) inne organy, jeżeli statut tak stanowi.
2. Wybory do organów Izby są powszechne; każdy zakład ubezpieczeń ma jeden głos.
3. Kadencja organów, o których mowa w ust. 1, nie może być dłuższa niż 4 lata.

Art. 87.

1. Statut Izby i jego zmiany uchwała zebranie przedstawicieli bezwzględną większością głosów ogółu zebranych. Statut i jego zmiany podlegają zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.
2. W statucie Izby określa się w szczególności:
 - 1) nazwę Izby i jej siedzibę,
 - 2) zadania Izby oraz sposób i formy ich realizacji,
 - 3) organy Izby, zakres ich uprawnień oraz tryb wyboru,
 - 4) sposób nabywania i utraty członkostwa Izby,
 - 5) zasady gospodarki finansowej.

Art. 88.

1. Zakłady ubezpieczeń opłacają składki członkowskie w wysokości określonej w statucie.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, maksymalną wysokość procentu składki, którą zakład ubezpieczeń ma prawo zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględnia zakres zadań Polskiej Izby Ubezpieczeń.

Art. 89.

Do zadań Izby należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie zakładów ubezpieczeń wobec organów władzy i administracji państwowej oraz podejmowanie działań w celu ochrony ich interesów,
- 2) wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych dotyczących działalności ubezpieczeniowej oraz współdziałanie na wniosek właściwych podmiotów przy ich opracowywaniu,

- 3) współdziałanie z organem nadzoru ubezpieczeniowego w zakresie wynikającym z przepisów ustawy,
- 4) współdziałanie z organizacjami i stowarzyszeniami krajowymi i zagranicznymi w zakresie ubezpieczeń,
- 5) stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między członkami Izby,
- 6) kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki zawodowej w działalności ubezpieczeniowej,
- 7) sprawowanie pieczy nad przestrzeganiem zasad uczciwej konkurencji na rynku ubezpieczeniowym.

Art. 89a.

1. Majątek Izby powstaje ze składek członkowskich, wpisowego, dotacji, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z majątku Izby oraz z dochodów z działalności, o której mowa w ust. 2.
2. Izba może prowadzić działalność gospodarczą w ramach powołanego przez siebie przedsiębiorcę. Dochód z działalności gospodarczej służy do realizacji zadań statutowych Izby i nie może być przeznaczony do podziału między jej członków.

Art. 90.

Członkostwo w Izbie ustaje z chwilą wydania ostatecznej decyzji przez organ nadzoru o likwidacji dobrowolnej lub przymusowej zakładu ubezpieczeń bądź z chwilą ogłoszenia jego upadłości.

Rozdział 10a

Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych

Art. 90a.

1. Zakłady ubezpieczeń, które prowadzą działalność w zakresie ubezpieczenia obowiązkowego określonego w art. 4 pkt 1, w razie objęcia zakresem tego ubezpieczenia obszarów poza granicami kraju, zrzeszają się w Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych. Przynależność tych zakładów ubezpieczeń do Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych jest obowiązkowa.
2. Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych ma osobowość prawną. Siedzibą Biura jest miasto stołeczne Warszawa.
3. Przedmiotem działalności Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych jest w szczególności:
 - 1) wystawianie dokumentów ubezpieczeniowych ważnych w innych krajach,
 - 2) zawieranie umów z zagranicznymi biurami ubezpieczeń komunikacyjnych o wzajemnym uznawaniu dokumentów ubezpieczeniowych,
 - 3) organizowanie likwidacji lub bezpośrednia likwidacja szkód spowodowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pojazdy z

- rejestracją zagraniczną, posiadające ważne dokumenty ubezpieczeniowe wystawione przez zagraniczne biura ubezpieczeń komunikacyjnych,
- 4) określanie zasad i trybu dystrybucji przez zakłady ubezpieczeń krótkoterminowych umów ubezpieczenia dla pojazdów wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego dokumentu ubezpieczenia, a w szczególności ustalanie wzorów dokumentów ubezpieczenia oraz ewidencjonowania tych umów.
4. Działalność Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych jest finansowana przez zakłady ubezpieczeń - członków Biura. Składka członkowska jest ustalona w odniesieniu do zainkasowanej składki brutto z umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Ze składek członkowskich finansowana jest bieżąca działalność oraz inne zobowiązania Biura wynikające z umów określonych w ust. 3 pkt 2.
 5. Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych, z dniem wypłaty odszkodowania za jednego ze swoich członków, może dochodzić od niego zwrotu wypłaconego odszkodowania.
 6. Szczegółowe zadania, organizację i zasady działania oraz zasady gospodarki finansowej Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych określa statut, uchwalany przez zakłady ubezpieczeń zrzeszone w Biurze. Organ nadzoru zatwierdza statut i jego zmiany. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych na wniosek organu nadzoru ogłasza statut lub jego zmiany w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Rozdział 10b

Rzecznik Ubezpieczonych

Art. 90b.

1. Interesy ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz członków funduszy emerytalnych i uczestników pracowniczych programów emerytalnych reprezentuje Rzecznik Ubezpieczonych.
2. Rzecznik Ubezpieczonych ma osobowość prawną. Siedzibą Rzecznika Ubezpieczonych jest miasto stołeczne Warszawa.
3. Rzecznika Ubezpieczonych powołuje minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.
4. Kadencja Rzecznika Ubezpieczonych trwa 4 lata.
5. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego może na wniosek Rady, o której mowa w art. 90d, odwołać Rzecznika Ubezpieczonych przed upływem kadencji.
6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady działania i tryb powoływania Rzecznika Ubezpieczonych. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając

rozporządzenie, uwzględnia prawne możliwości działania oraz zapewnienie ciągłości funkcjonowania Rzecznika Ubezpieczonych.

Art. 90c.

1. Do zadań Rzecznika Ubezpieczonych należy w szczególności:
 - 1) reprezentowanie i ochrona konsumenckich interesów ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia,
 - 1a) reprezentowanie i ochrona interesów członków otwartych funduszy emerytalnych,
 - 1b) reprezentowanie i ochrona interesów uczestników pracowniczych programów emerytalnych,
 - 2) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących ubezpieczeń, funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych,
 - 3) informowanie organu nadzoru o dostrzeżonych nieprawidłowościach w działalności zakładów ubezpieczeń, funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych,
 - 4) inicjowanie i prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie ubezpieczeń, działalności funduszy emerytalnych oraz funkcjonowania pracowniczych programów emerytalnych.
2. Działalność Rzecznika Ubezpieczonych finansowana jest z:
 - 1) wpłat zakładów ubezpieczeń oraz powszechnych towarzystw emerytalnych działających na podstawie przepisów o organizacji i funkcjonowania funduszy emerytalnych,
 - 2) darowizn, spadków i zapisów.
3. Rzecznik Ubezpieczonych składa corocznie ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych sprawozdanie ze swojej działalności.
4. Przepisy art. 82c ust. 2 stosuje się odpowiednio do Rzecznika Ubezpieczonych oraz pracowników jego Biura.

Art. 90d.

1. Rzecznik Ubezpieczonych wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Ubezpieczonych.
2. Rzecznik Ubezpieczonych powołuje, na okres swojej kadencji, Radę Ubezpieczonych jako organ opiniodawczo-doradczy.
3. Rada Ubezpieczonych składa się z 16 członków wskazanych przez:
 - 1) przedstawicieli samorządu terytorialnego w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego - 3 członków,
 - 2) krajowe organizacje konsumenckie - 3 członków,
 - 3) ogólnokrajowe organizacje pracodawców - 3 członków,
 - 4) Rzecznika Praw Obywatelskich - 3 członków,
 - 5) każdą z organizacji związkowych, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr

100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1793 i 1800 oraz z 2002 r. Nr 10, poz. 89) - po 2 członków.

4. Rzecznik Ubezpieczonych może odwołać członka Rady po zasięgnięciu opinii podmiotu, który wskazał członka do uczestnictwa w Radzie Ubezpieczonych.
5. Członkom Rady Ubezpieczonych nie przysługuje wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach.

Rozdział 10c

Oplaty i przepisy karne

Art. 90e.

1. Osoba fizyczna lub prawna, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 4, zgodnie z ogólnymi warunkami tego ubezpieczenia, jest obowiązana wnieść opłatę.
 - 1a. Opłata na rok kalendarzowy ustalana jest przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w wysokości trzykrotnej średniej podstawowej rocznej składki ubezpieczeniowej w danym ubezpieczeniu, obowiązującej w dniu 30 września roku poprzedzającego rok kontroli, w zakładach ubezpieczeń, których udział w rynku ubezpieczeń obowiązkowych przekracza 5%.
 - 1b. Udział w rynku, o którym mowa w ust. 1a, ustalany jest przez Komisję, na podstawie składki przypisanej w pierwszym półroczu roku poprzedzającego rok kontroli.
2. Należności z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 1:
 - 1) podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji,
 - 2) przedawniają się z upływem lat trzech od dnia powstania obowiązku ubezpieczenia.
3. Wpływy z opłat, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem opłat z tytułu niedopełnienia obowiązku określonego w art. 4 pkt 2, stanowią dochód Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.
4. Wpływy z opłat z tytułu nie dopełnienia obowiązku określonego w art. 4 pkt 2 stanowią dochód gminy właściwej ze względu na położenie budynków.
5. Wniesienie opłaty, o której mowa w ust. 1, nie zwalnia z obowiązku zawarcia umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 4.
6. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organy uprawnione i organy obowiązane do przeprowadzania kontroli wykonania obowiązku określonego w art. 4 oraz tryb ustalania i egzekwowania opłaty, o której mowa w ust. 1.
7. Jeżeli osoba kierująca pojazdem mechanicznym, zarejestrowanym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, przy wjeździe na jej terytorium, nie przedstawi dokumentu zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, organy uprawnione do kontroli granicznej lub celnej nie dopuszczają tego pojazdu do przekroczenia granicy, chyba że posiadacz pojazdu zawarze umowę ubezpieczenia obowiązkowego.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90j.

1. Kto prowadząc działalność gospodarczą, nie będąc zakładem ubezpieczeń lub brokerem, używa w nazwie zakładu albo do określenia działalności lub w reklamie wyrazów wskazujących na działalność ubezpieczeniową lub brokerską w zakresie ubezpieczeń,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku .
2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90k.

Dyrektor głównego oddziału, który nie powiadamia ministra właściwego do spraw instytucji finansowych oraz nie ogłasza trzykrotnie w gazecie ogólnopolskiej o utracie zezwolenia, likwidacji lub upadłości zagranicznego zakładu ubezpieczeń, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

art. 91-94 skreślone

Art. 98.

**art. 95-97 pominięte
(tekst w
obwieszczeniu)**

1. Traci moc ustawa z dnia 20 września 1984 r. o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Dz.U. Nr 45, poz. 242 i z 1989 r. Nr 30, poz. 160), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Pozostają w mocy przepisy:
 - 2) art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3, pkt 7-9 - do dnia 30 września 1990 r.,
 - 3) art. 6 ust. 1 pkt 1, 5 i 6 - do dnia 31 grudnia 1990 r.

**pkt 1 w ust. 2 w art.
98 skreślony**

Art. 99.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do ustawy
z dnia 28 lipca 1990 r.

PODZIAŁ RYZYKA WEDŁUG DZIAŁÓW, GRUP I RODZAJÓW UBEZPIECZEŃ

Dział I

Ubezpieczenia na życie

1. Ubezpieczenia na życie.
2. Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.
3. Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem inwestycyjnym.
4. Ubezpieczenia rentowe.
5. Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4.

Dział II

Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe

1. Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej:
 - 1) świadczenia jednorazowe,
 - 2) świadczenia powtarzające się,
 - 3) świadczenia kombinowane,
 - 4) przewóz osób.
2. Ubezpieczenie choroby:
 - 1) świadczenia jednorazowe,
 - 2) świadczenia powtarzające się,
 - 3) świadczenia kombinowane.
3. Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych, obejmujące szkody w:
 - 1) pojazdach samochodowych,
 - 2) pojazdach lądowych bez własnego napędu.
4. Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach szynowych.
5. Ubezpieczenie casco statków powietrznych, obejmujące szkody w pojazdach powietrznych.
6. Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej, obejmujące szkody w:
 - 1) statkach żeglugi morskiej,
 - 2) statkach żeglugi śródlądowej.

7. Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu.
8. Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami, obejmującymi szkody rzeczowe nie ujęte w grupach 3-7, spowodowane przez:
 - 1) ogień,
 - 2) eksplozję,
 - 3) burzę,
 - 4) inne żywioły,
 - 5) energię jądrową,
 - 6) obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.
9. Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte są w grupie 8.
10. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
11. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
12. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
13. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nie ujętej w grupach 10-12.
14. Ubezpieczenie kredytu, w tym:
 - 1) ogólnej niewypłacalności,
 - 2) kredytu eksportowego,
 - 3) spłaty rat,
 - 4) kredytu hipotecznego,
 - 5) kredytu rolniczego.
15. Gwarancja ubezpieczeniowa:
 - 1) bezpośrednia,
 - 2) pośrednia.
16. Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych, w tym:
 - 1) ryzyka zatrudnienia,
 - 2) niewystarczającego dochodu,
 - 3) złych warunków atmosferycznych,
 - 4) utraty zysków,
 - 5) stałych wydatków ogólnych,
 - 6) nieprzewidzianych wydatków handlowych,
 - 7) utraty wartości rynkowej,
 - 8) utraty stałego źródła dochodu,

- 9) pośrednich strat handlowych poza wyżej wymienionymi,
- 10) innych strat finansowych.
- 17. Ubezpieczenie ochrony prawnej.
- 18. Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.